

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΑΡΟΧΘΙΟ ΜΕΤΩΠΟ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΑΧΕΡΟΝΤΑ: ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΓΛΥΚΗ ΣΤΑ ΣΤΕΝΑ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ ΤΟΥ

σπουδαστές:
ΠΑΡΟΛΑΣ ΟΜΗΡΟΣ
ΣΑΚΕΛΛΑΡΗΣ ΗΛΙΑΣ

επιβλέπωντας:
ΚΑΦΡΙΤΣΑ ΜΑΡΙΑ

σύμβουλος:
ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

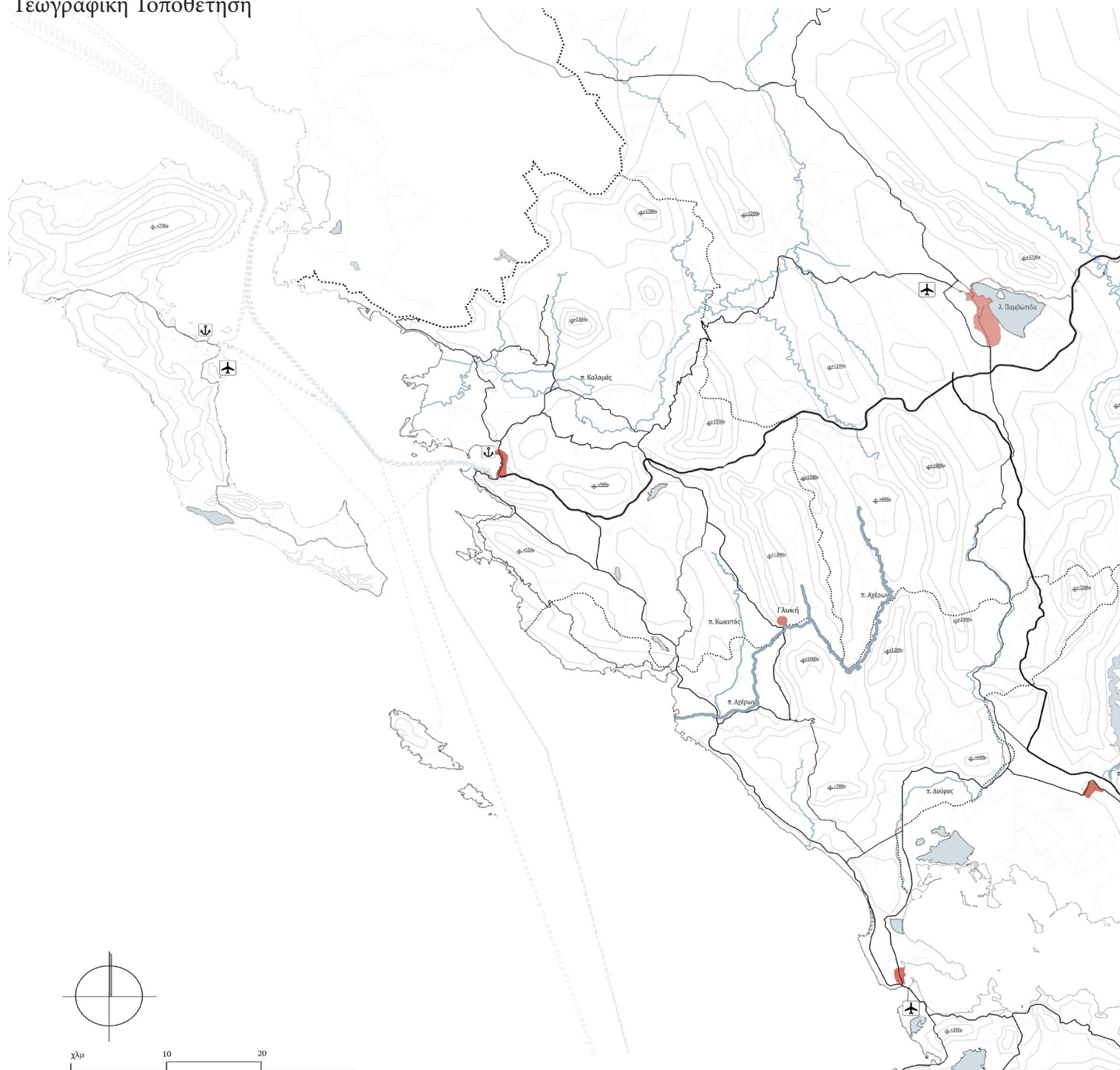
Ε.Μ.Π. Οκτώβριος 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γεωγραφική Τοποθέτηση	...01
Γεωμορφολογία	...02
Εδαφολογικά στοιχεία	...03
Οικολογική διάσταση του τόπου	...04
Ιστορικότητα της περιοχής	...05
Μυθολογικό πλαίσιο	...06
Πεδιάδες - καλλιέργειες	...08
Οικισμός Γλυκή	...09
Ανάλυση των περιοχών του ποταμού Αχέροντα	...10
Σουλιώτικα μονοπάτια	...13
Συνολική πρόταση	...14
Εξέλιξη του οικισμού	...16
Χρήσεις γης	...17
Υφιστάμενη κατάσταση του παρόχθιου μετώπου	...18
Επιλογή των παρεμβάσεων	...20
Σχέδια παρεμβάσεων	...21
Επιλογή υλικών και οικοδομικές λεπτομέρειες	...34
Βιβλιογραφία	...36

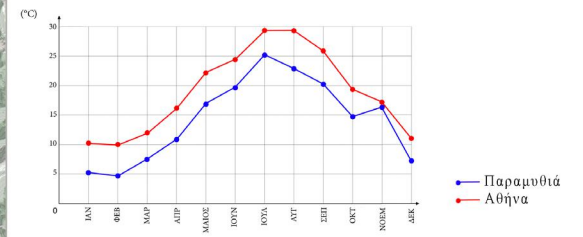
Γεωγραφική Τοποθέτηση

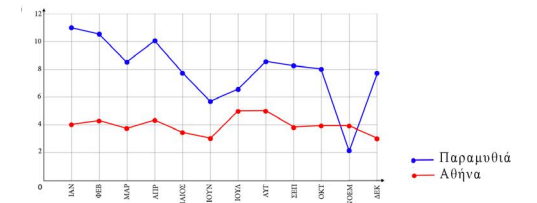
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

- Περιφέρεια Ηπείρου
- ↓
- Περιφερειακή Ενότητα Θεσπρωτίας
- ↓
- Δήμος Σουλίου
- ↓
- Δημοτική Ενότητα Αχέροντα
- ↓
- Δημοτική Κοινότητα Γλυκής

Η Γλυκή βρίσκεται ουσιαστικά στο όριο των περιφερειακών ενότητων Θεσπρωτίας και Πρέβεζας, όπως αυτό διαμορφώνεται στο σημείο αυτό από το φυσικό όριο του ποταμού Αχέροντα. Ωντας στη βόρεια όχθη του ποταμού, ανήκει διοικητικά στην περιφερειακή ενότητα Θεσπρωτίας και το δήμο Σουλίου (παραμυθία) της περιφέρειας Ηπείρου. Οι βασικοί οδικοί άξονες που ενώνουν την Ήπειρο με την υπόλοιπη Ελλάδα και τα μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα) είναι η Εγνατία οδός, και η πρόσφατα υλοποιημένη Ιωνία οδός. Συγκεκριμένα για τη Θεσπρωτία, οι βασικές εισοδοί στα διοικητικά όρια της ενότητας είναι η εγνατία στα δυτικά, και δευτερευόντως οι δρόμοι Ακτίου-Πρέβεζας-Ηγουμενίτσας και ο Παραμυθιάς-Πρέβεζας που διασχίζει τη Γλυκή. Με τις νέες υποδομές άρεται μια κατάσταση χρόνιας απομόνωσης της Ηπείρου, οφειλόμενη τόσο στην υποχρηματοδότηση της περιφέρειας, όσο και στο ιδιαίτερο ανάγλυφό της. Παρόλα αυτά οι τοπικοί οδοί παραμένουν προσβλητικοί. Ως προς τις μεταφορές η Ήπειρος εξυπηρετείται από το αεροδρόμιο των Ιωαννίνων και εν μέρει από τα αεροδρόμια του Ακτίου και της Κέρκυρας. Η Ηγουμενίτσα αποτελεί το πλέον σημαντικό λιμάνι μετά την αναβάθμισή του το 2013, το δεύτερο μεγαλύτερο της χώρας (επιβατικό), συνδέοντας τη δυτική Ελλάδα με τα νησιά του Ιονίου, αλλά και με την Ιταλία, γεγονός που αυξάνει τον τουρισμό τη θερινή περίοδο σε πρωτόγνωρα για την περιοχή μεγέθη.

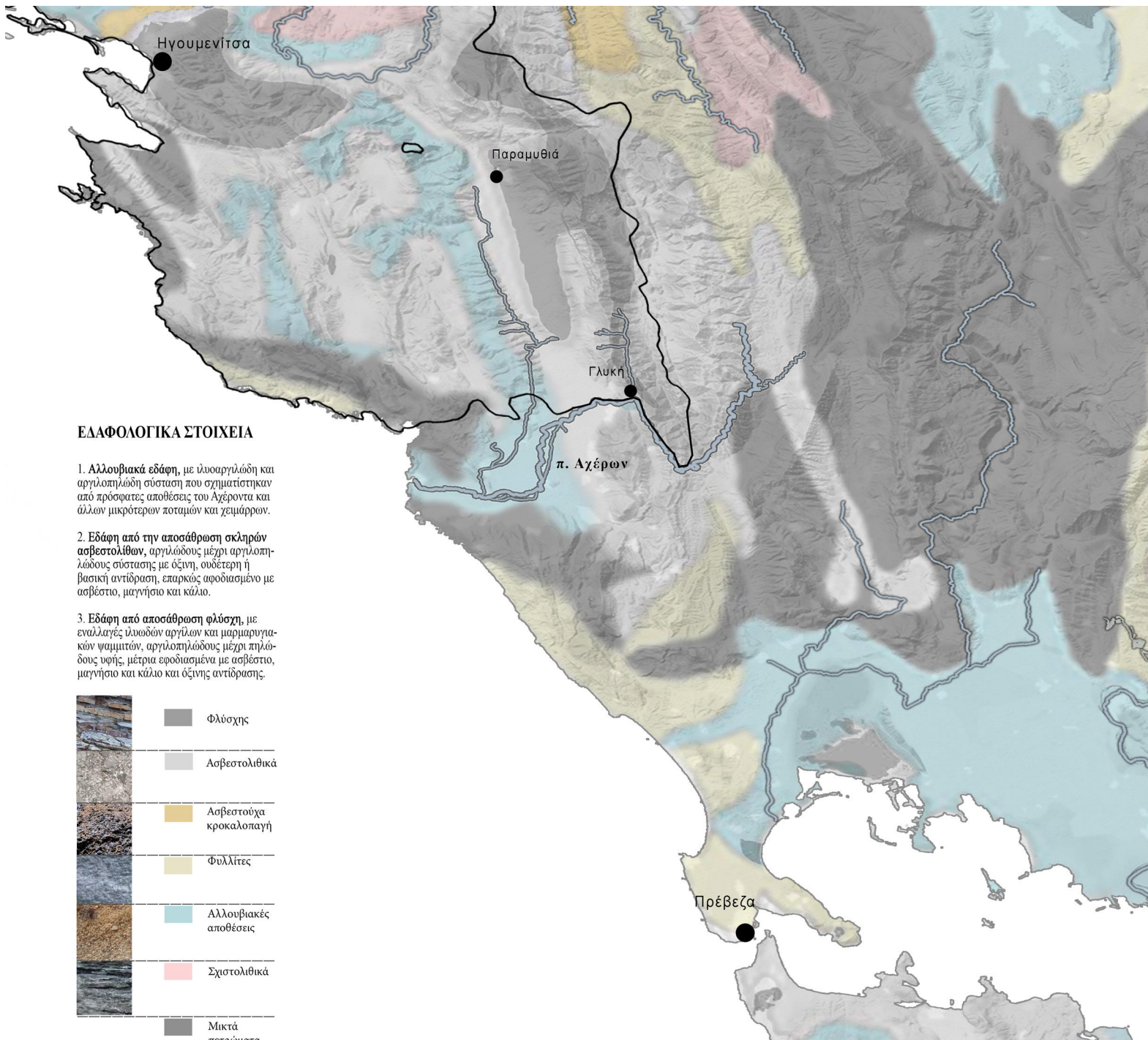
Σύγκριση μέσων θερμοκρασιών Αθηνών - Παραμυθιάς

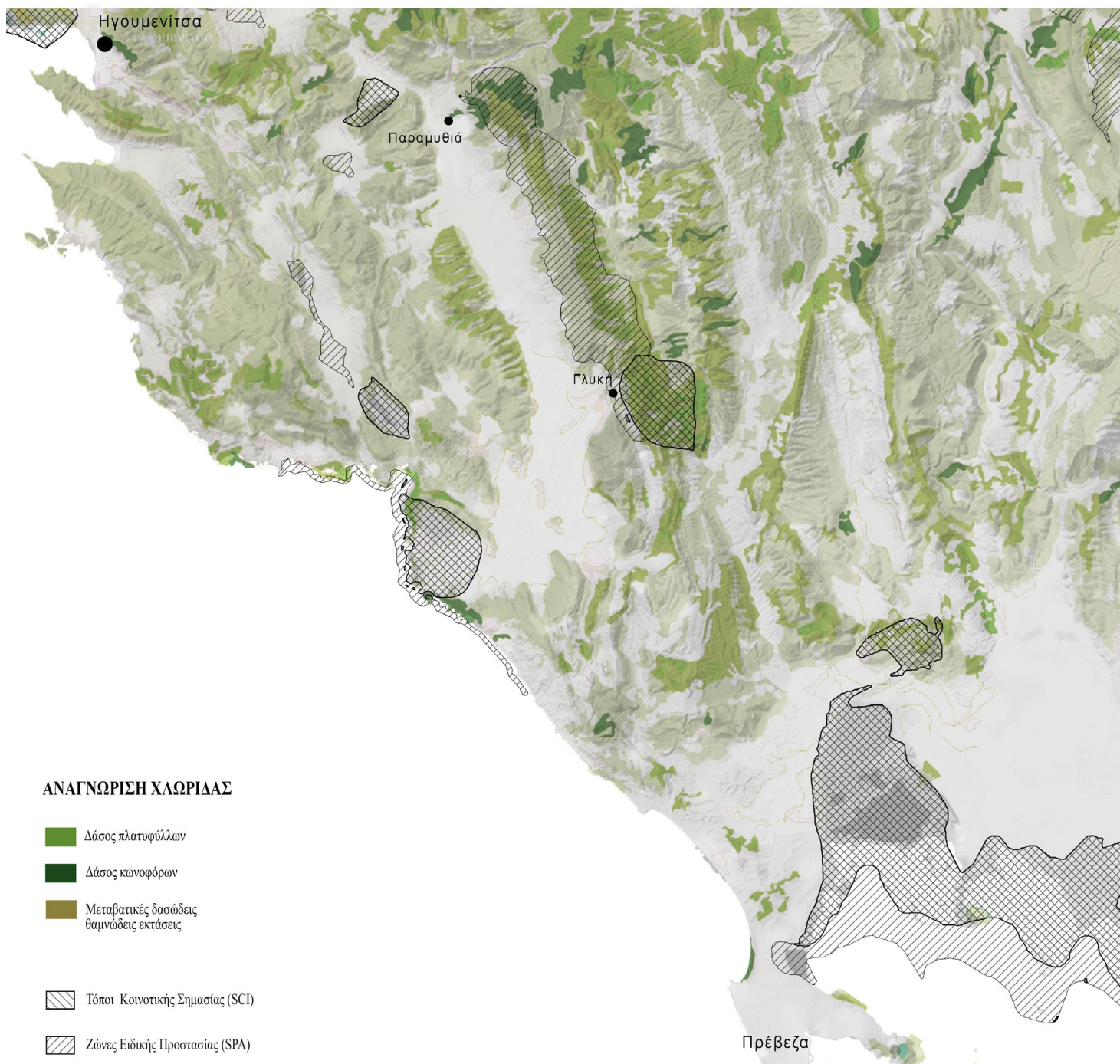
Σύγκριση ισχύος ανέμων Αθηνών - Παραμυθιάς

Γεωμορφολογία

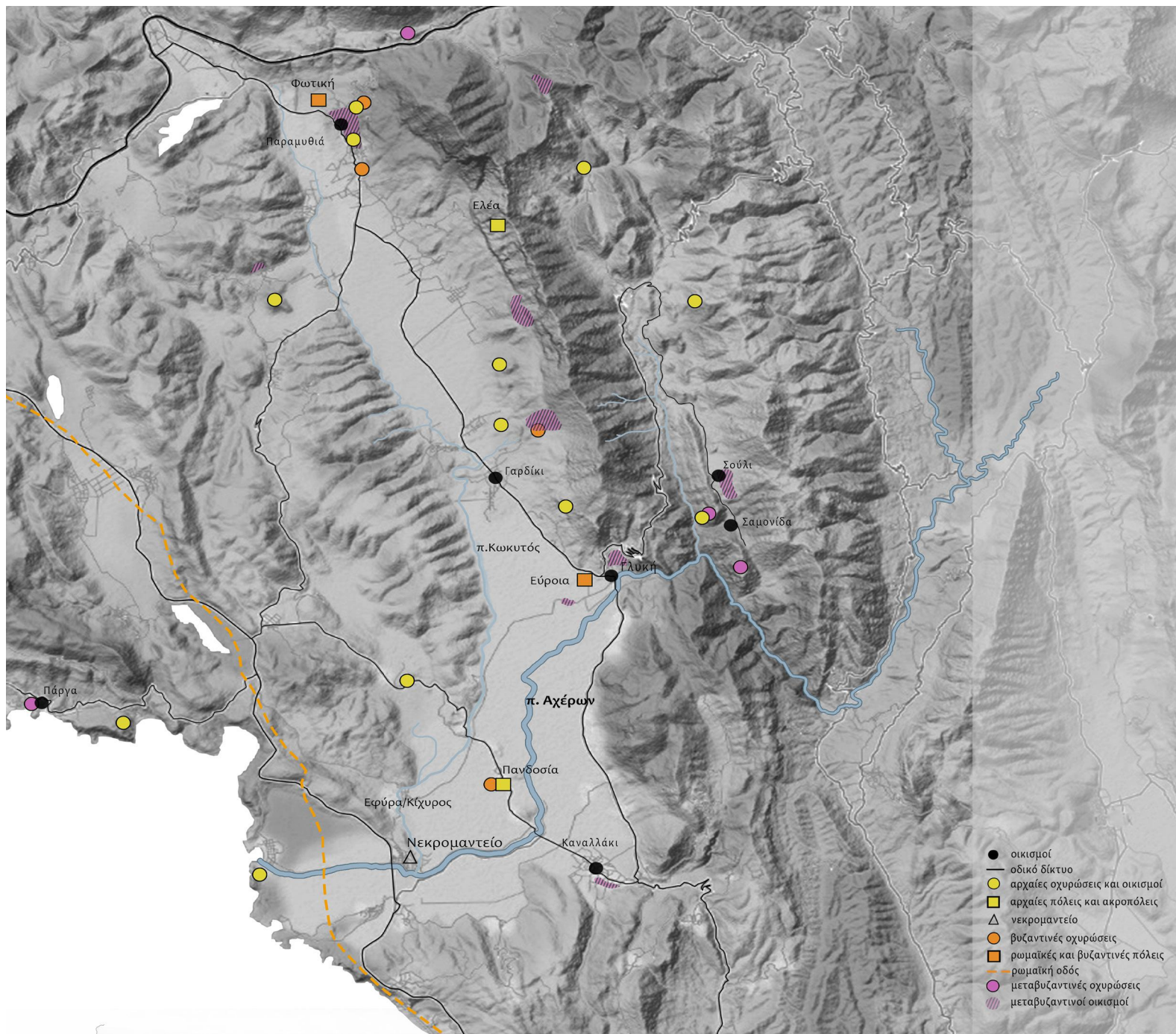
Η γεωμορφολογία της Ηπείρου χαρακτηρίζεται από το ιδιαίτερα έντονο ανάγλυφο που σχηματίζει η οροσειρά της Πίνδου, που αποτελεί ουσιαστικά και το φυσικό όριο μεταξύ της Ηπείρου και των γειτονικών περιφερειών. Η γεωλογική αυτή διαμόρφωση καθορίζει διαχρονικά πτυχές της ζωής των κατοίκων, καθιστώντας τις πεδινές εκτάσεις μεταξύ των οροσειρών πολύτιμες. Παράλληλα η Πίνδος συγκρατεί σε μεγάλο βαθμό τις αέριες μάζες, με αποτέλεσμα τις συχνότερες και εντονότερες βροχοπτώσεις που σχηματίζουν έναν πλούσιο υδροφόρο ορίζοντα, σχηματίζοντας μεγάλους σε μήκος χειμαρρώδεις ποταμούς όπως Άραχθος, ο Καλαμάς και ο Αχέροντας. Στην περιοχή που μας ενδιαφέρει η πεδιάδα Παραμυθιάς-Φαναρίου βρίσκεται δυτικά των όρων Παραμυθιάς και Σουλιού και διασχίζεται από τον Αχέροντα και τον Κωκυττό. Οι βροχοπτώσεις είναι αρκετά συχνές και έντονες, με τη θερμοκρασία μηνιαίως να είναι μικρότερη από αυτή που μετράτε π.χ. στο Λεκανοπέδιο της Αττικής.

Σε μια περιοχή με τόσο έντονους γεωλογικούς σχηματισμούς και ιδιαίτερα φυσικά διαφορετικά είδη εδαφών και πετρωμάτων όπως και σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας. Στο μεγαλύτερο μέρος των ορεινών όγκων εντοπίζονται εδάφη από αποσάθρωση φλύσχης ή ασβεστολιθικών πετρωμάτων, ενώ στις πεδιάδες συναντώνται αλλουβιακά εδάφη. Αυτά οφείλονται στην απόθεση υλικών από τους ποταμούς και διαμορφώνουν μια γόνιμη, για καλλιέργεια, περιοχή.

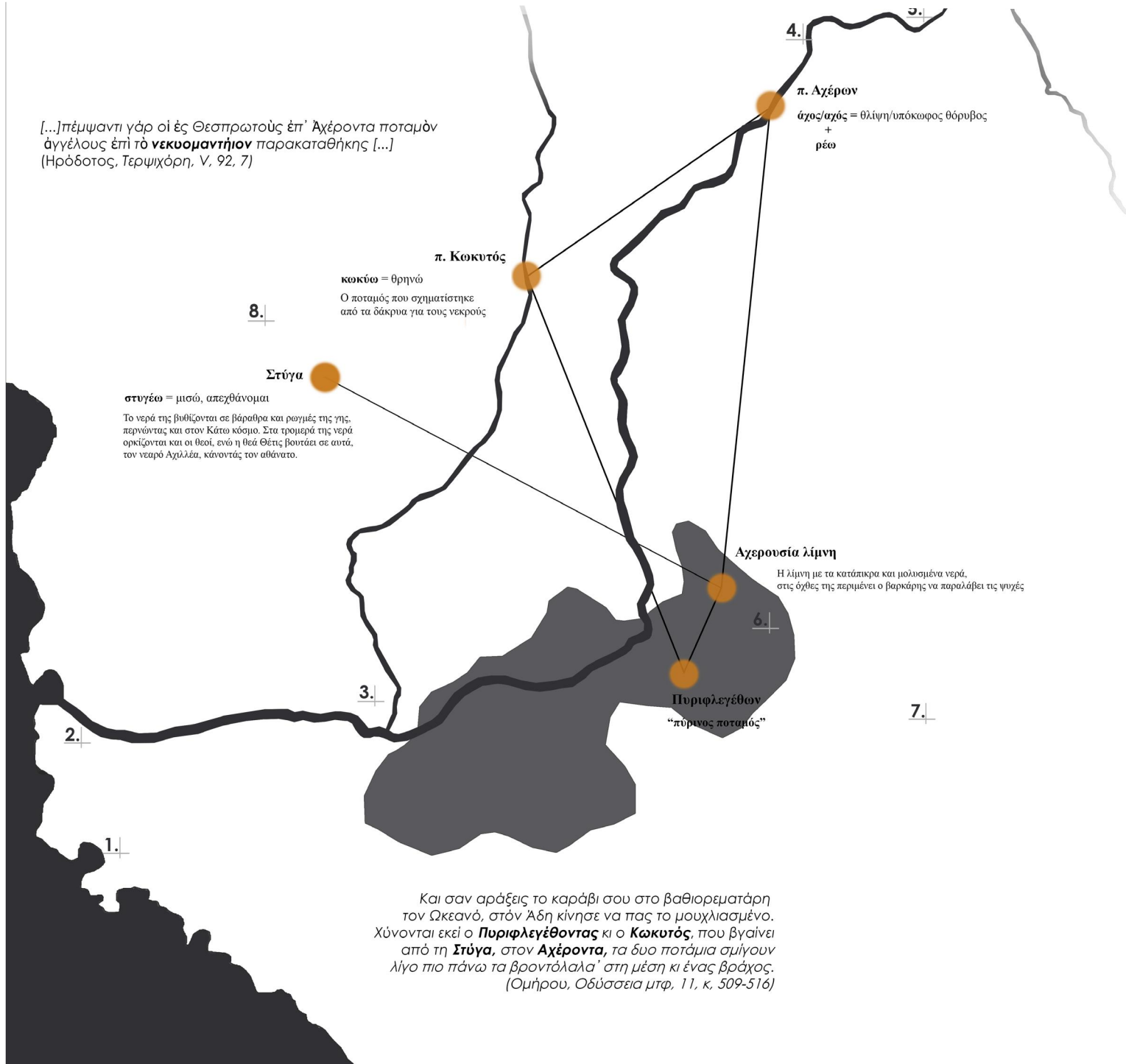
Ως προς τη χλωρίδα και την πανίδα η Ήπειρος διατηρεί τα πλέον αποκομμένα από ανθρώπινη δραστηριότητα οικοσυστήματα, και η πρότασή μας προσανατολίζεται στην διατήρηση αυτής της κατάστασης. Εντοπίζονται σημαντικές εκτάσεις κωνοφόρων και κυρίως πλατύφυλλων δασικών εκτάσεων, απόρροια του εδάφους, των λίγων πυρκαγιών και των πολλών βροχοπτώσεων. Παράλληλα, σημαντικές εκτάσεις αυτών εντάσσονται στο ευρωπαϊκό πλαίσιο προστασίας Natura 2000, με σημαντικότερες την περιοχή των Στενών και των Εκβολών του Αχέροντα, και την πεδιάδα του Αμβρακικού.

Ιστορικότητα Περιοχής

Ως προς τα ιστορικά στοιχεία η πεδιάδα που σχηματίζεται από τους ποταμούς Αχέροντα και Κωκυτού δυτικά των όρεων της Παραμυθιάς κατοικείται οργανωμένα από την τρίτη χιλιετία π.Χ. Ουσιαστικά όμως οι πρώτες πόλεις εμφανίζονται από τα μισά της δεύτερης χιλιετίας με την ίδρυση της Εφύρας και του Νεκρομαντείου νοτιοανατολικά αυτής. Κατά τα αρχαία χρόνια, εκτός από την ανάγκη εκμετάλλευσης της πεδιάδας, η οργάνωση των οικισμών γίνεται και με κριτήριο τον έλεγχο των διόδων προς τους ιερούς χώρους του Νεκρομαντείου και του Μαντείου της Δωδώνης, καθώς και τον έλεγχο των παραλίων του Βορείου Ιονίου. Εν συνεχεία, οι Ρωμαίοι μετά την ολοκληρωτική καταστροφή της Ηπείρου, ιδρύουν τις πόλεις τους με βάση τον έλεγχο των οδικών αρτηριών προς τη Νικόπολη και την εξασφάλιση της Εγνατίας οδού. Μάλιστα η μία εξ αυτών, η Εύροια βρίσκεται κοντά στη σημερινή θέση του οικισμού της Γλυκής. Κατά τη βυζαντινή περίοδο οι πολλές επιδρομές αναγκάζουν την μετοίκηση και την οχύρωση των παλιών ρωμαϊκών πόλεων. Μετά την κατάλυση του Δεσποτάτου της Ηπείρου σχηματίζονται σταδιακά ορεινοί οικισμοί, είτε για λόγους προστασίας δεδομένων των συγκρούσεων μεταξύ Οθωμανών, Βενετών και Σουλιωτών, είτε για λόγους ιδιοκτησιακού καθεστώτος (τσιφλίκια-μεγαλύτερες καλλιεργήσιμες εκτάσεις). Γενικά αυτό που μπορεί να παρατηρήσει κανείς είναι μια ασυνέχεια των οικισμών (με εξαίρεση ίσως την περιοχή της Παραμυθιάς), απόρροια των πολλών επιδρομών και κατακτήσεων σε βάθος χιλιετιών.

[...]πέμπαντι γάρ οἱ ἔς Θεσπρωτοῦς ἐπ' Ἀχέροντα ποταμὸν ἄγγέλους ἐπὶ τὸ νεκυομαντήριον παρακαταθήκης [...]
(Ἡρόδοτος, Τερμυχόρη, V, 92, 7)

Και σαν αράξεις το καράβι σου στο βαθιορεματάρι
τον Ωκεανό, στόν Άδη κίνησε να πας το μυχλιασμένο.
Χύνονται εκεί ο **Πυριφλεγέθωντας** κι ο **Κωκυτός**, που βγαίνει
από τη **Στύγα**, στον **Αχέροντα**, τα δυο ποτάμια σμίγουν
λίγο πιο πάνω τα βροντόλαλα' στη μέση κι ένας βράχος.
(Ομήρου, Οδύσεια μτφ, 11, κ, 509-516)

Μυθολογικό Πλαίσιο

Από τα αρχαία χρόνια οι αναφορές συνδέουν τα νερά του Αχέροντα με τη μεταφορά των ψυχών στον Κάτω κόσμο, τον Άδη.

Για να κατανοήσει κανείς το μυθολογικό μέγεθος του Αχέροντα οφείλει να κατανοήσει τα φυσικά φαινόμενα της περιοχής. Πρόκειται για μια περιοχή με συχνά φαινόμενα ομίχλης, με την Αχερουσία λίμνη με τα έλη και τις βαλτώδεις περιοχές, με υπόκωφους θορύβους από την υπόγεια ροή υδάτων, και με παραποτάμους όπως ο Πυριφλεγέθων που πιθανότατα ονομάστηκε έτσι λόγω των σπινθήρων που δημιουργούνταν από τις φωσφοριούχες προσμίξεις. Όλα αυτά συνθλετουν ένα μυστηριακό σκηνικό.

Ερμής ψυχοπομπός

Ψηφιδωτό 3ου π.Χ. αιώνα,
Αμφίπολη, Λόφος Καστά

ο Χάρων
ο οβολός

"[...]ουκ αν λάβοις παρά του μη έχοντος."
Λουκιανός, *Νεκρικοί Διάλογοι*, 231

Σκίτσο, Μένιπος, Ερμής, Χάρως

ο Χάρων ο βαρκάρης
μεταφορά ψυχών στον Κάτω Κόσμο
Αχερουσία λίμνη Στύγα νερό της Λήθης

Alexander Litovchenko,
"Charon carries souls across the river Styx"

Κρίση
Τριανδρία

Απακόνιση αγγέλου Κανόπης

Ηλύσια Πεδία (Ασφοδελός Λειμών)
Τάρταρα

Sebastiano Conca,
"The Vision of Aeneas in the Elysian Fields"

• Θρησκευτικό και πολιτισμικό ορόσημο με
πανελλήνια ακτινοβολία

• Απόδοση θεικών ιδιοτήτων στον ποταμό

• Πηγή πλούτου για την περιοχή

• Παροχή νερού στα 300 πηγάδια και στους
νερόμυλους του Σουλίου

• Διαμόρφωση εύφορης πεδιάδας

• Πλημμύρες και βαλτώδεις εκτάσεις

• Αρρώστειες και μικρό προσδόκιμο ζωής

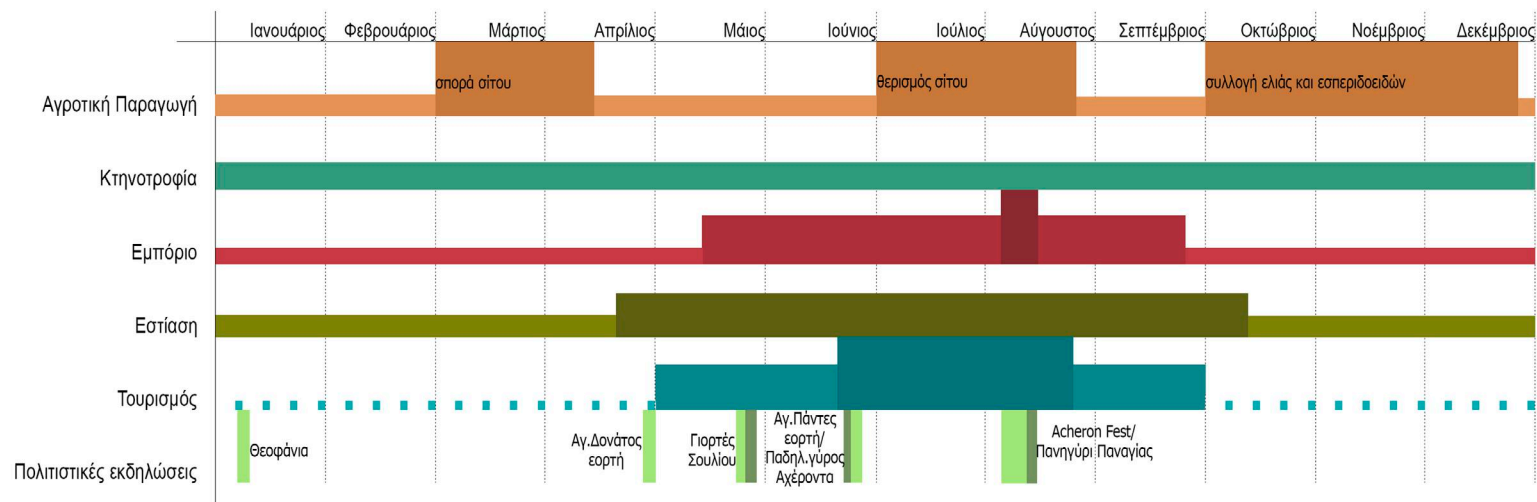
• Υδρευση και άρδευση

• Αγροτική και τουριστική αξιοποίηση

Υπάρχει σαφής και η σύνδεση μυθολογίας και γεωγραφίας. Το ταξίδι προς τον Άδη γινόταν με την μεταφορά της ψυχής από τον Ερμή στο Χάρο στην όχθη της Αχερουσίας λίμνης, όπου μέσα από τα νερά της Στύγας έφτανε στα Τάρταρα, ή τα Ηλύσια Πεδία που προσδιορίζονται ως η πεδιάδα της Παραμυθιάς.

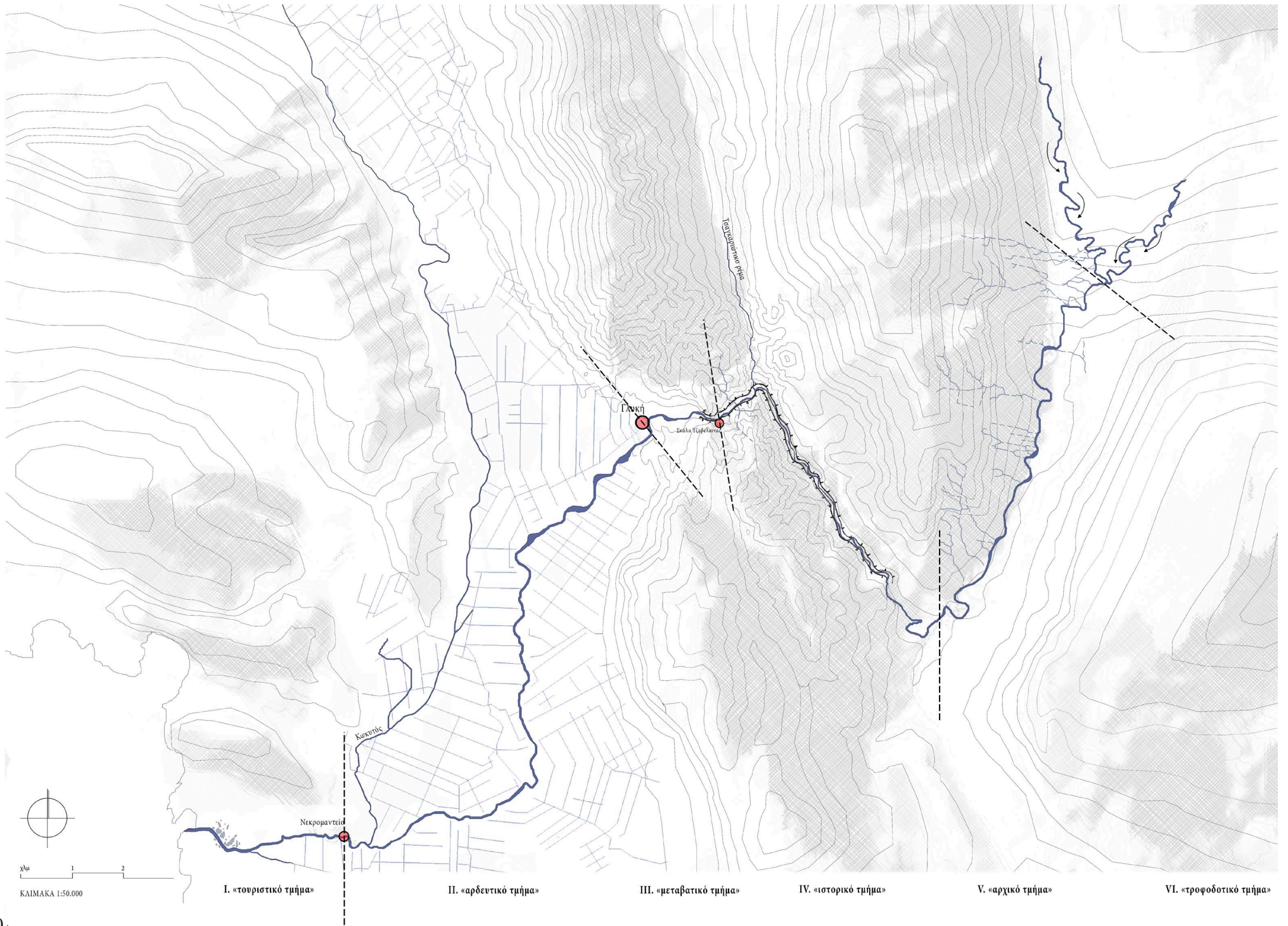
Πέραν του νεκρομαντείου, κατα μήκος του ποταμού συναντώνται ακόμα περιοχές και τοπόσημα που φανερώνουν τόσο την σημασία του ποταμού κατά την αρχαιότητα όσο και τις μεταβάσεις από θρησκεία σε θρησκεία διαχρονικά. Χαρακτηριστικά παραδείγματα η Παναγία της Γλυκής, χτισμένη στην ύστερη βυζαντινή περίοδο πάνω σε παλαιοχριστινική, που με τη σειρά της ήταν χτισμένη πάνω από αρχαίο ιερό, καθώς και η πηγή του Δράκου, η μεγάλη πηγή του Αχέροντα όπου ο Άγιος Δονάτος πολιούχος της περιοχής σκότωσε το δράκο που δηλητηρίαζε τα νερά απελευθερώντας πηγή γλυκού νερού.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΚΑΤΟΙΚΟΥ

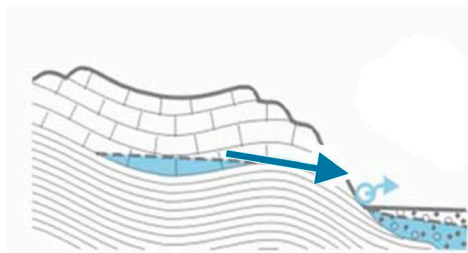

Οικισμός Γλυκή

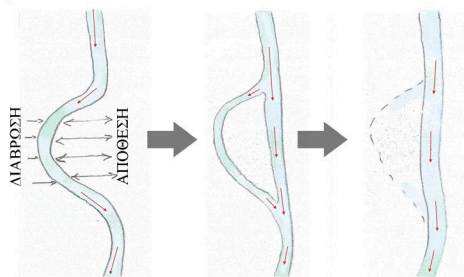
Ο οικισμός της Γλυκής αποτελεί τον πρώτο οικισμό της πεδιάδας της Παραμυθιάς που συναντά ο Αχέροντας μετά τα Στενά, και αποτελεί την έδρα της ομόνυμης κοινότητας του δήμου Σουλίου. Αριθμεί 438 κατοίκους και η τοπική οικονομία στρέφεται τόσο στον πρωτογενή όσο και τον τριτογενή τομέα. Η αγροτική παραγωγή και η κτηνοτροφία αποτελούν σταθερές πηγές εισοδήματος, παρόλο που τα τελευταία χρόνια γίνεται όλο και πιο έντονη η εξάρτηση από τον θερινό τουρισμό στην περιοχή των πηγών.

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Είδος περιοχής	εκβολές	πεδινό τμήμα	μεταβατικό τμήμα ορεινού - πεδινού οικισμός Γλυκή	χαράδρα	κοιλιάδα Λάκκα Σουλίου	ορεινό τμήμα όρος Τόμαρος
Ταχύτητα ροής	•	•	••	•	•	•••
Ανοιγμα κοίτης	•••	••	••	•	•••	•
Κλίση ροής / ύπαρξη πηγών	πλωτό ±0 → +20μ	υπερχείλιση +20μ → +50μ	κάτω πηγές +50μ → +62μ	κατηφορική ροή +62μ → +115μ	άνω πηγές +115μ → +180μ	κατηφορική ροή +250μ → +400μ
Χρήση ποταμού	τουριστικές χρήσεις πλεύση στον ποταμό Νεκρομαντείο	άρδευση της πεδιάδας Παραμυθιάς-Φαναρίου	δραστηριότητες στον ποταμό rafting, river trekking, πεζοπορία	προστατευόμενη περιοχή ζώνη Natura Σούλι πολιτιστική κληρονομιά	νερόμυλοι στους παραποτάμιους «μικρός Αχέροντας»	δύσβατη περιοχή

Τύπος Πηγών Αχέροντα:
Καρστικές πηγές επαφής που αποστραγγίζουν από τα όρη Παραμυθιάς.

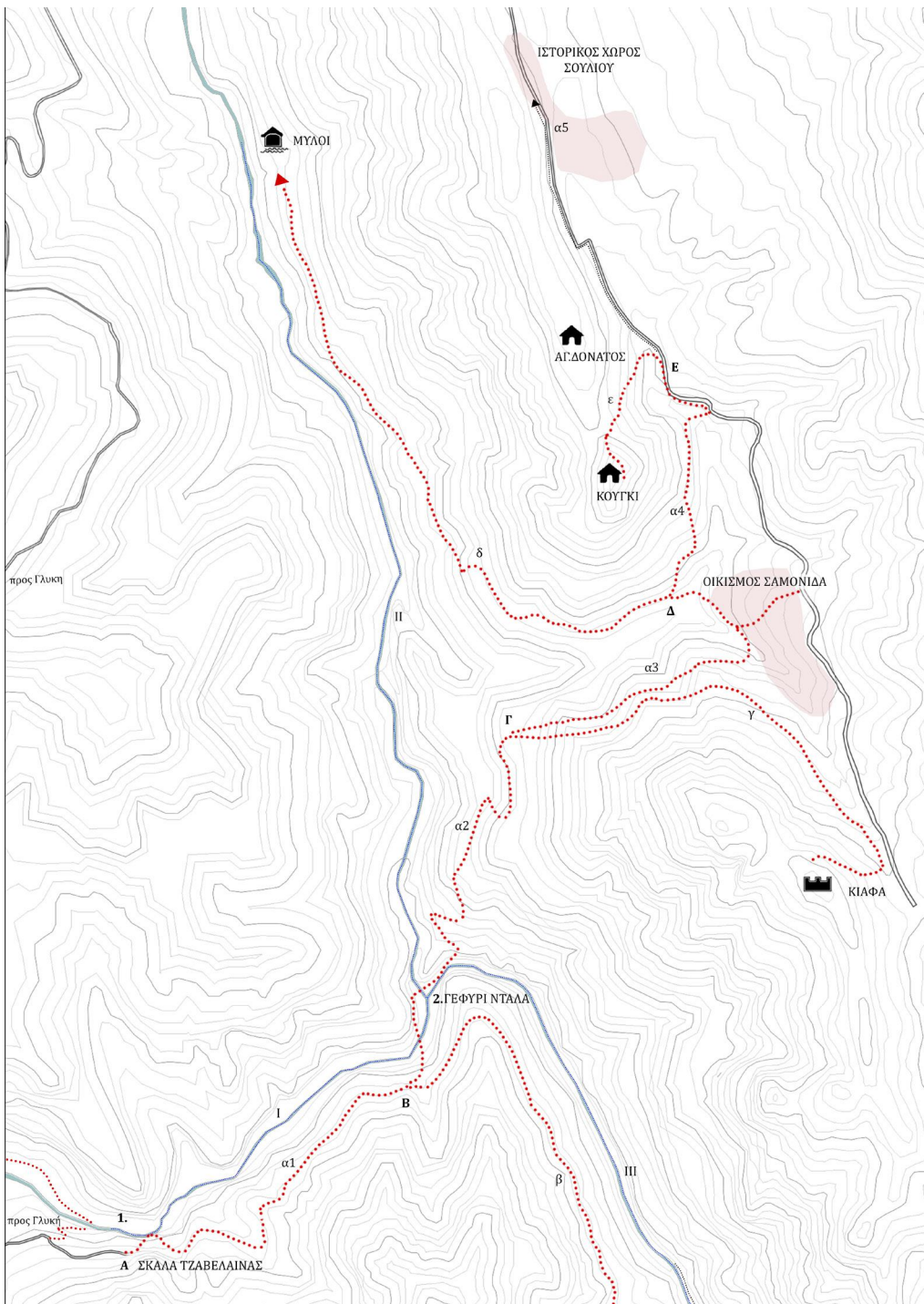

Μετασχηματισμοί Αχέροντα:
Εξαιτίας της ταχύτητας του ποταμού, το αρχικά καμπύλο του σχήμα ευθυγραμμίζεται, αφήνοντας απογυμνωμένους φυσικούς σχηματισμούς από τα αλλουβιακά πετρώματα που μεταφέρει, αλλά και λειασμένες πέτρες (κροκάλες).

Ανάλυση των περιοχών του ποταμού Αχέροντα

Κατά μήκος του Αχέροντα μεταβάλλεται το φυσικό τοπίο, με αποτέλεσμα να μεταλλάσσεται και η ροή των υδάτων του. Με βάσει λοιπόν τα φυσικά χαρακτηριστικά του Αχέροντα και την εκάστοτε επιρροή του στο παρόχθιο μέτωπο, μπορούμε να τον χωρίσουμε σε έξι ενότητες. Αρχικά, στο ορεινό του τμήμα, που ξεκινά από τα 400μ άνω της στάθμης της θάλασσας, από το όρος Τόμαρος. Πρόκειται για δύσβατη περιοχή όπου ο ποταμός έχει μεγάλη ταχύτητα ροής και μικρό πλάτος κοίτης. Το δεύτερο τμήμα, το «αρχικό» του, καθώς εκεί ουσιαστικά σχηματίζεται σημαντική ροή ύδατος, περιέχει τις άνω πηγές του και διασχίζει την κοιλάδα της Λάκκας Σουλίου. Μάλιστα, συναντώνται νερόμυλοι στους σημαντικούς παραποτάμιους του.

Το τρίτο τμήμα του, αποτελεί το «ιστορικό» τμήμα, καθώς σχετίζεται με τη νεότερη ιστορία των χωριών του Σουλίου. Ο ποταμός τροφοδοτούσε για αιώνες τα πηγάδια και του νερόμυλους του Σουλίου, ενώ γύρω του διαρθρώνονται τα μονοπάτια που χρησιμοποιούσαν οι Σουλιώτες. Εδώ, η κοίτη γίνεται πιο στενή, καθώς ο ποταμός εισέρχεται στο φαράγγι, ή αλλιώς στα Στενά του Αχέροντα, ενώ το παρόχθιο μέτωπο εντάσσεται στις προστατευόμενες ζώνες Natura, γι αυτό και συγκεντρώνει πιο έντονο φυσιολατρικό ενδιαφέρον. Το επόμενο τμήμα, αποτελεί ουσιαστικά και την περιοχή που μελετούμε, και το ονομάζουμε μεταβατικό, καθώς πρόκειται για το πέρασμα του ποταμού από το ορεινό ανάγλυφο, στην πεδιάδα της Παραμυθιάς. Πρόκειται για το τμήμα όπου τέμνονται τρία επίπεδα (ποταμός, βουνό, πεδιάδα) Στο τμήμα αυτό, συναντώνται οι κάτω πηγές του, καρστικές στο σύνολό τους, που αποστραγγίζουν τα όρη Παραμυθιάς. Επιπλέον, η ταχύτητα του ποταμού και το πεδινό των εκτάσεων συντελεί στη δημιουργία φυσικών σχηματισμών από αλλουβιακά πετρώματα ή από λειασμένες πέτρες. Τα χαρακτηριστικά της γύρω περιοχής και του ποταμού, ευνοούν την ανάπτυξη δραστηριοτήτων όπως rafting, πεζοπορία κλπ τους θερινούς μήνες. Στο σημείο αυτό συναντάται ο μοναδικός οικισμός που διατρέχει ο Αχέροντας, η Γλυκή. Στο προτελευταίο τμήμα, τα νερά του ποταμού χρησιμοποιούνται για την άρδευση της πεδιάδας μέσω αντλιοστασίων και καναλιών, ενώ στο τελευταίο τμήμα των εκβολών σχηματίζεται υδροβιότοπος εξαιτίας των προσχώσεων του ποταμού, στον αρχαίο κόλπο με την ονομασία Γλυκού λιμνή. Το ποτάμι γίνεται πλωτό και αναπτύσσονται τουριστικές δραστηριότητες, σε συνδυασμό με την ύπαρξη και λειτουργία του αρχαιολογικού χώρου του νεκρομαντείου.

Χερσαίες διαδρομές:

Σκάλα Τζαβέλαινας - Γεφύρι Ντάλα - Κούγκι/Ιστορικός Χώρος Σουλιού [Α-Β-Γ-Δ-Ε, ε]
 Σκάλα Τζαβέλαινας - Μύλοι Σουλιού [Α-Β-Γ-Δ, δ]
 Σκάλα Τζαβέλαινας - Κάστρο Κιάφας [Α-Β-Γ, γ]
 Σκάλα Τζαβέλαινας - Σεριζιανά [Α-Β, β]

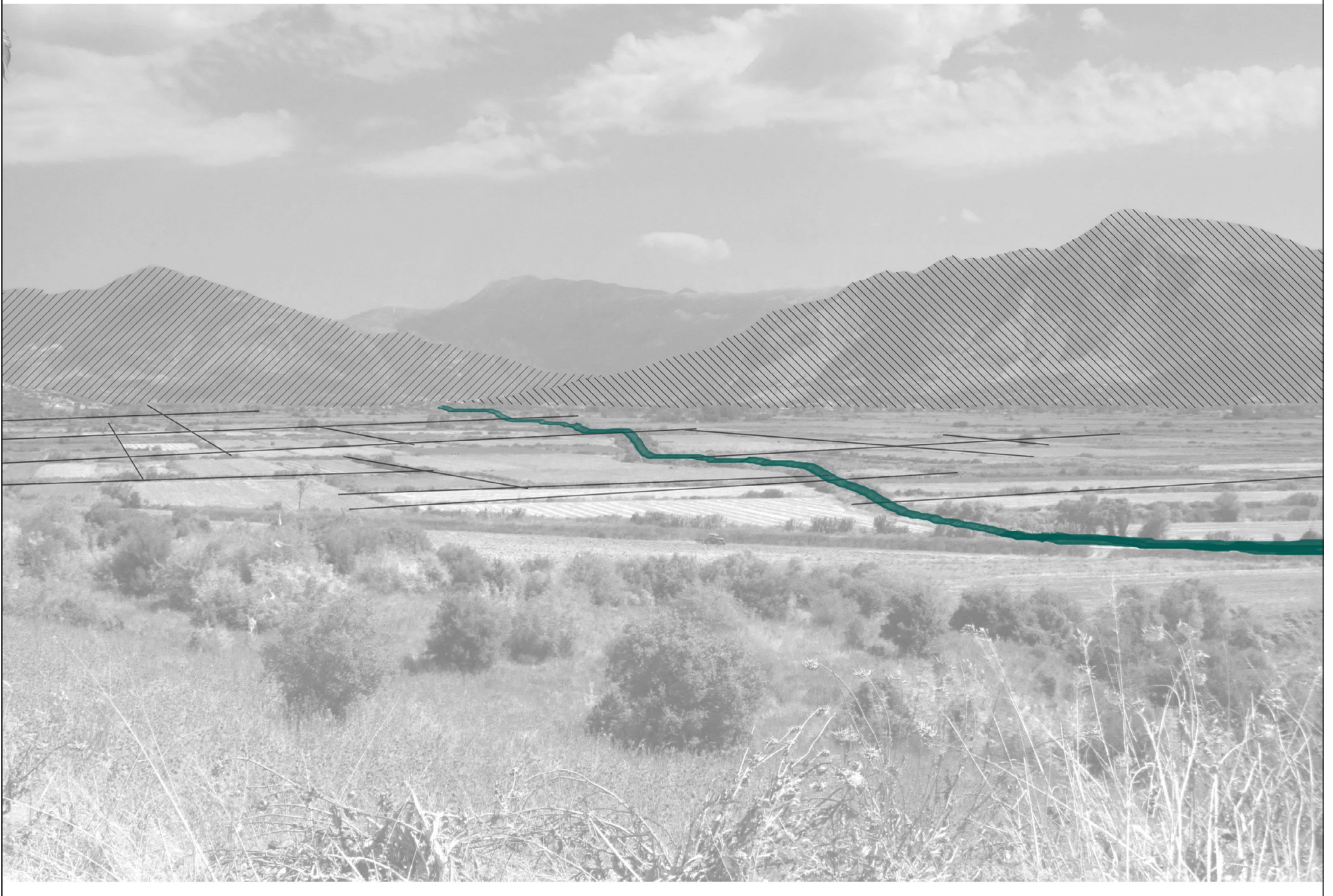
Διαδρομές εντός ποταμού:

Πηγή του Δράκου - Γεφύρι Ντάλα - Μύλοι Σουλιού [1-2, ΙΙ]
 Πηγή του Δράκου - Τρίκαστρο [1-2, ΙΙΙ]

Είδος διαδρομής	Διαδρομή	Απόσταση (km)	Χρόνος (h)	Υψόμετρο (m) αρχή-τέλος	Βαθμός δυσκοί
Χερσαία	α1	1.6	0:30	120 - 180	*
	α2	1.5	0:35	180 - 300	*
	α3	1.2	0:30	300 - 450	*
	α4	0.6	0:15	450 - 550	*
	α5	0.8	0:15	550 - 600	*
	β	9	3:30	180 - 200	***
	γ	2.3	1:10	300 - 700	***
	δ	2.7	1:00	450 - 150	**
	ε	0.9	0:35	550 - 650	**
	Εντός ποταμού	Ι	1.8	1:45	50 - 80
ΙΙ		3	3:00	80 - 150	***
ΙΙΙ		7.2	6:00	80 - 170	***

Σουλιώτικα μονοπάτια

Η Γλυκή αποτελεί τον κόμβο προς τα βουνά του Σουλιού, τόσο οδικώς όσο και μέσω των παλιών μονοπατιών που χρησιμοποιούνται πλέον για αναψυχή. Δυτικά του οικισμού, στο κομμάτι όπου αρχίζει η «μεταβατική» περιοχή του ποταμού, ξεκινούν οι πεζοπορικές διαδρομές, τόσο εντός του ποταμού και του Φαραγγιού του Αχέροντα, όσο και τα ορεινά μονοπάτια προς τα Σουλιωτοχώρια. Τη θερινή περίοδο είναι ιδιαίτερα έντονη η δραστηριότητα της πεζοπορίας εντός των Στενών του Αχέροντα, με μικρή σχετικά δυσκολία και με αρκετά ευνοϊκές συνθήκες. Η συνήθης διαδρομή αφορά διάσχιση του ποταμού για περίπου 1 ώρα και επιστροφή στο σημείο εισόδου. Σχεδόν παράλληλα, τα ορεινά μονοπάτια εκκινούν από τη Σκάλα της Τζαβέλαινας (απόκρυμο σουλιώτικο μονοπάτι) και έχουν ως προορισμό είτε τους μύλους, τα κάστρα και γενικότερα τον ιστορικό χώρο του Σουλιού, αλλιώς κατευθύνονται νοτιοδυτικά και παράλληλα με τον Αχέροντα προς άλλους οικισμούς. Στο μεγαλύτερο μέρος τους είναι σε καλή κατάσταση, μπορούν να αξιοποιηθούν όλο το χρόνο και επιλέγονται συνήθως από φυσιολάτρες και ανθρώπους που ενδιαφέρονται για την ιστορία του τόπου.

Συνολική πρόταση

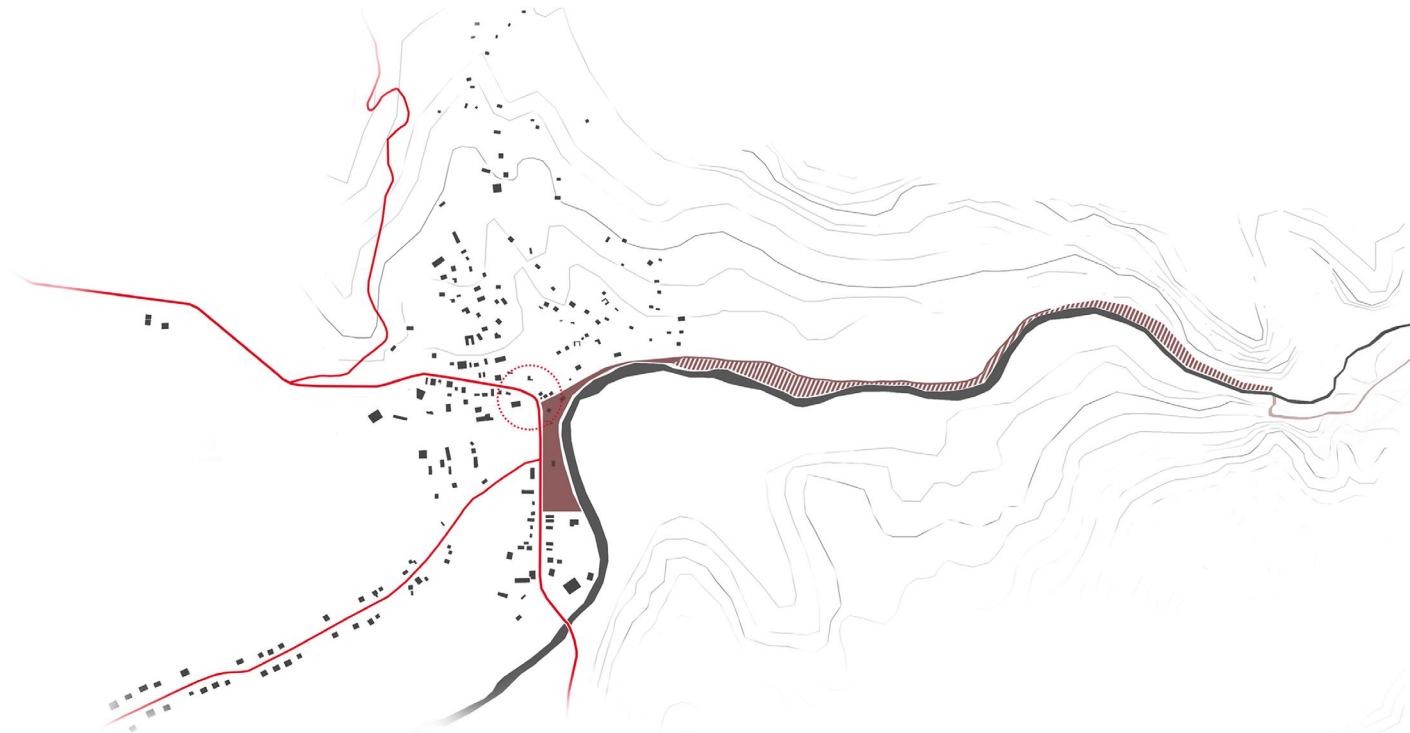
1. Αναγνώριση πολιτισμικής βαρύτητας για τον τόπο του ποταμού Αχέροντα
2. Προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος ως ιδιαίτερου φυσικού κάλλους
3. Εξυπηρέτηση προσβασιμότητας
4. Ένταξη των νέων λειτουργιών στην καθημερινότητα του οικισμού

Στόχοι:

ενημέρωση-έρευνα-εκπαίδευση-έλεγχος του τοπικού οικοσυστήματος και του παρόχθιου μετώπου

οργάνωση και διευκόλυνση των δραστηριοτήτων που αφορούν την περιήγηση και την παραμονή των επισκεπτών στην περιοχή

απόδοση της πολιτισμικής διάστασης του Αχέροντα

Περιοχές

πεδιάδα:

αρδευτικά έργα για τη βελτίωση των υποδομών διαχείρισης υδάτων του ποταμού προς διατήρησή και ενίσχυση της αγροτικής παραγωγής

οικισμός:

στροφή του οικισμού στον άξονα του ποταμού, με ενιαίο επανασχεδιασμό του παρόχθιου μετώπου και σύνδεση με τις πηγές

επαναπροσδιορισμός της σχέσης κατοίκου - Αχέροντα

δημιουργία ενός νέου κέντρου του οικισμού, ως προς τις παρεχόμενες υπηρεσίες και το εμπόριο.

ανάδειξη της ιστορικότητας της περιοχής

βελτίωση δικτύων και υποδομών για κατοίκους και επισκέπτες

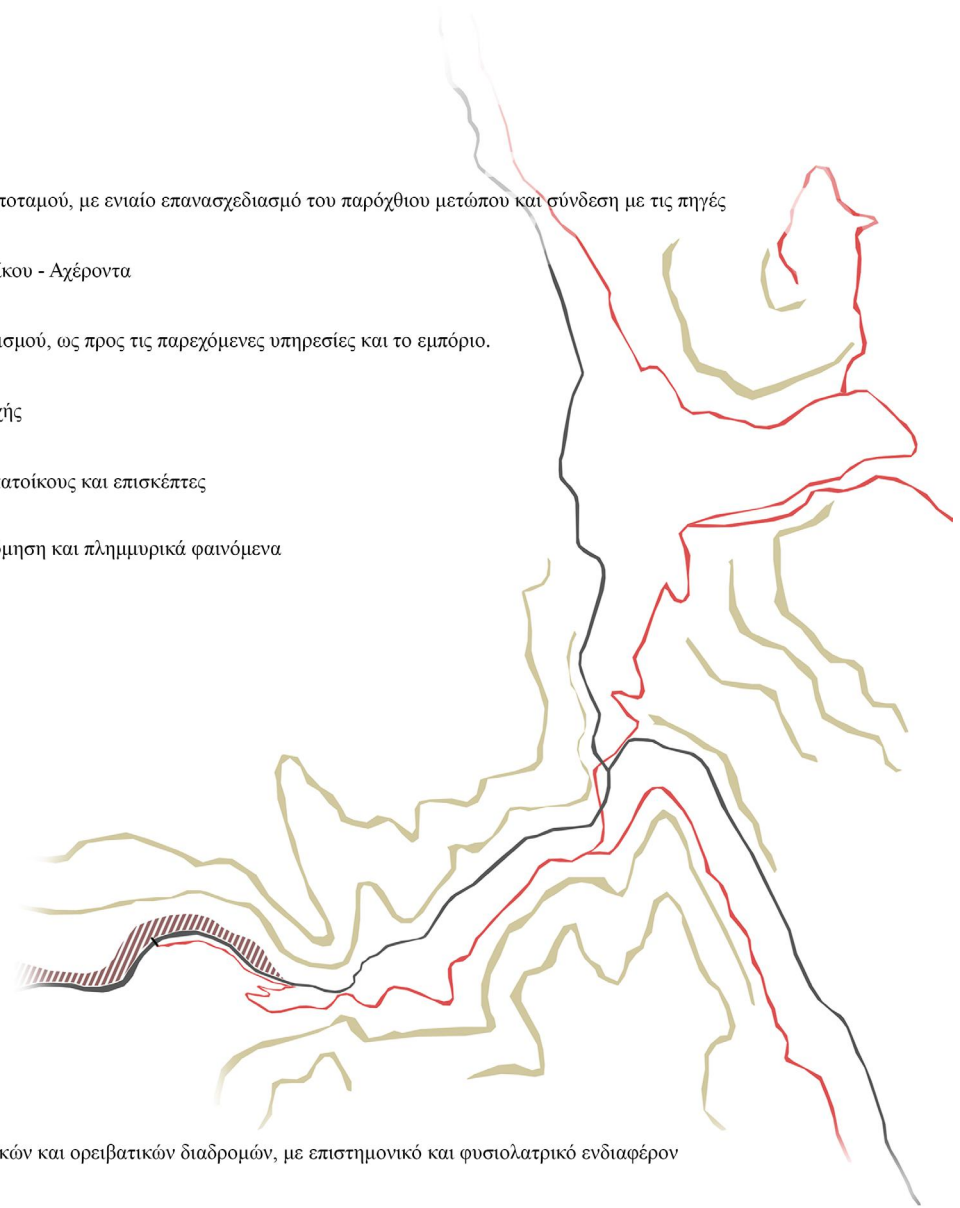
προστασία παρόχθιου μετώπου από δόμηση και πλημμυρικά φαινόμενα

ορεινοί ογκοί και μονοπάτια:

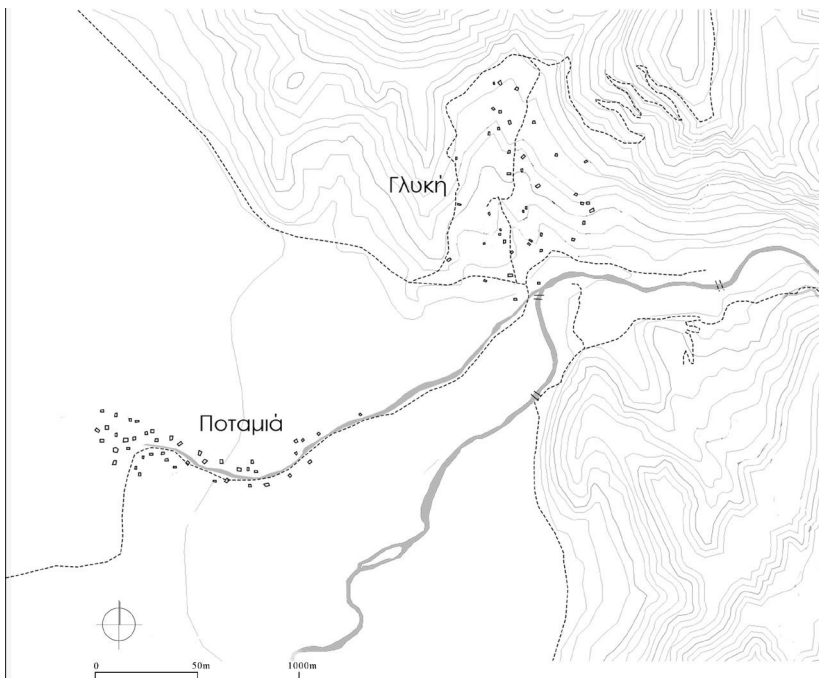
αναβίωση ιστορικής μνήμης Σουλίου

προώθηση και βελτίωση των πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών, με επιστημονικό και φυσιολατρικό ενδιαφέρον

αποφυγή της ημιζωής των οικισμών και των παρεμβάσεων το χειμώνα

Εξέλιξη του οικισμού

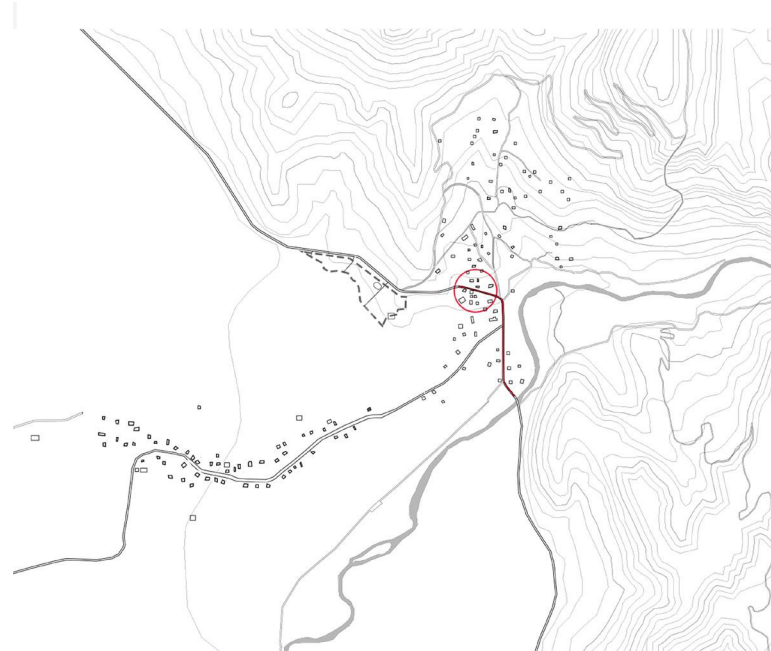
1925

Αρχή Απαλλοτρίωσης
Ορεινός οικισμός.
Μικροκαλλιέργεια και
κτηνοτροφία.
Κάτοικοι: 225

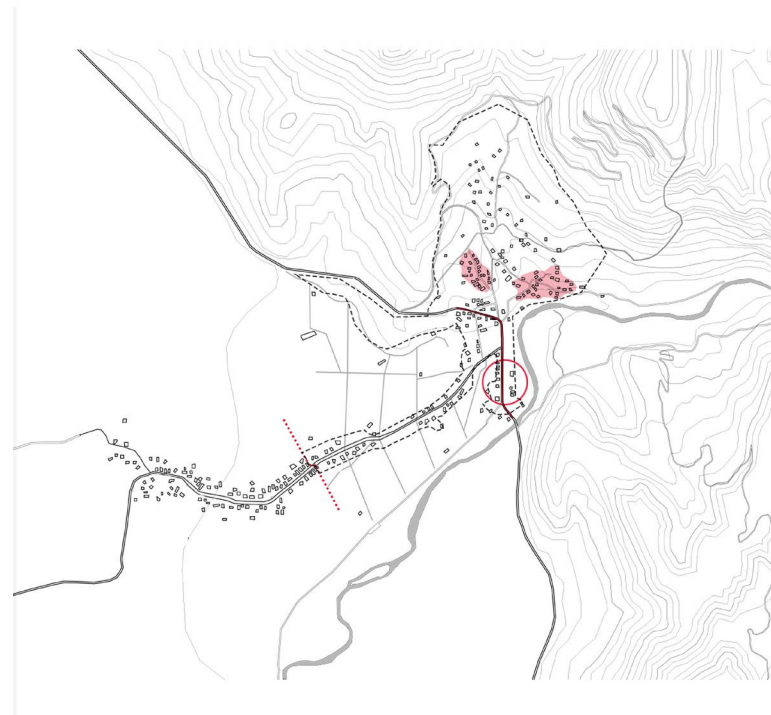
1951

Πρώτη οριοθέτηση συνοικισμού
Εθνική οδός Παραμυθιάς-
Πρέβεζας και συνδέσεις με
Ποταμιά και Σούλι.
Πρώτο κέντρο οικισμού.
Κάτοικοι: 340

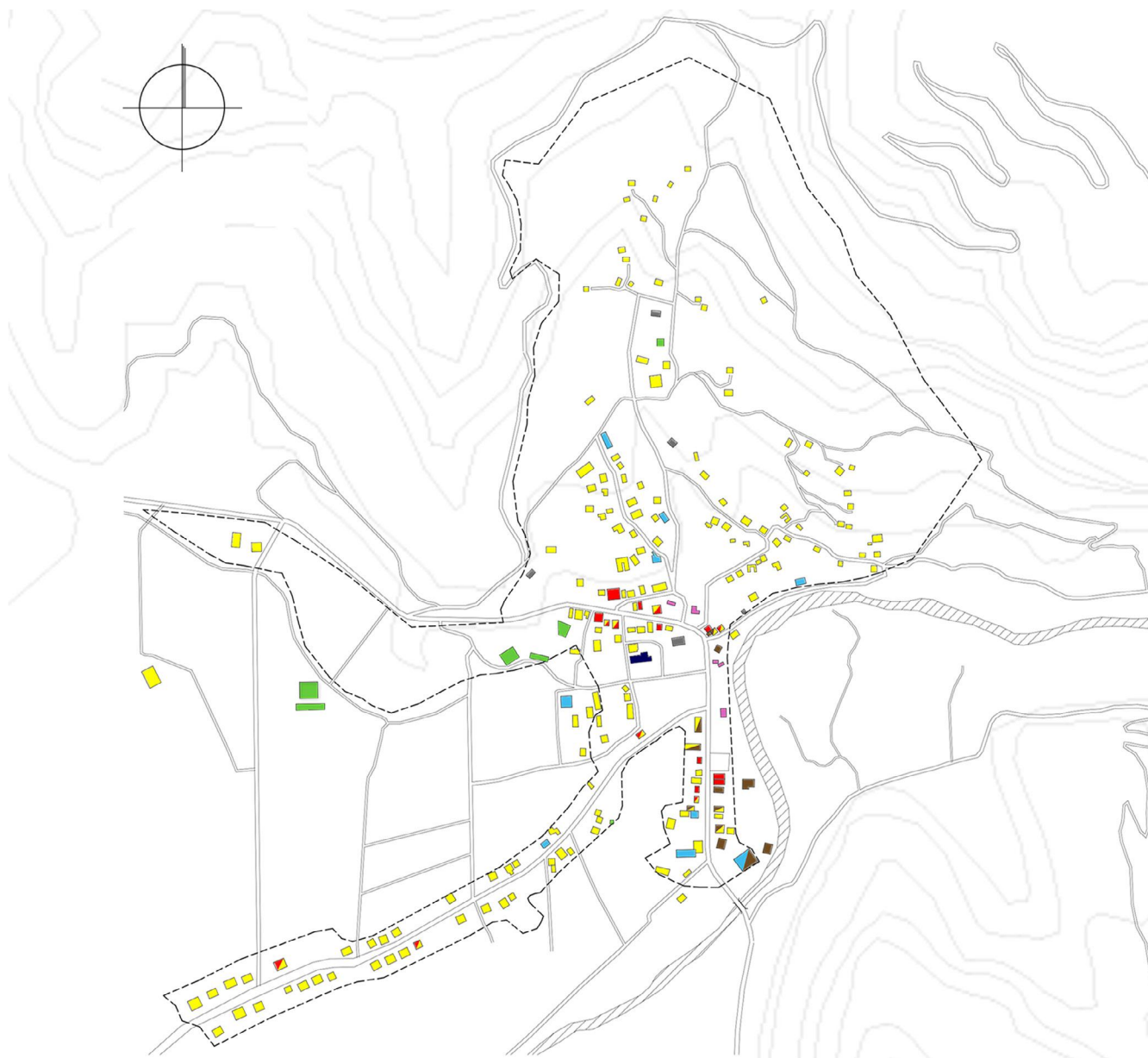
1973

Επέκταση ρυμοτομίας οικισμού.
Μεταφορά του κέντρου στον άξονα
του δρόμου.
Τάση μεταφοράς της οικοδομικής
δραστηριότητας στον άξονα του
δρόμου.
Κάτοικοι: 480

1986

Οριστική οριοθέτηση οικισμού
και οριστικοί αναδόμοι
Συνέχεια ανάπτυξης εκατέρωθεν του
δρόμου Παραμυθιάς-Πρέβεζας.
Πόκνωση κατοίκησης κοντά στο
κέντρο.
“Ένωση” με τον οικισμό της
Ποταμιάς.
Κάτοικοι: 461

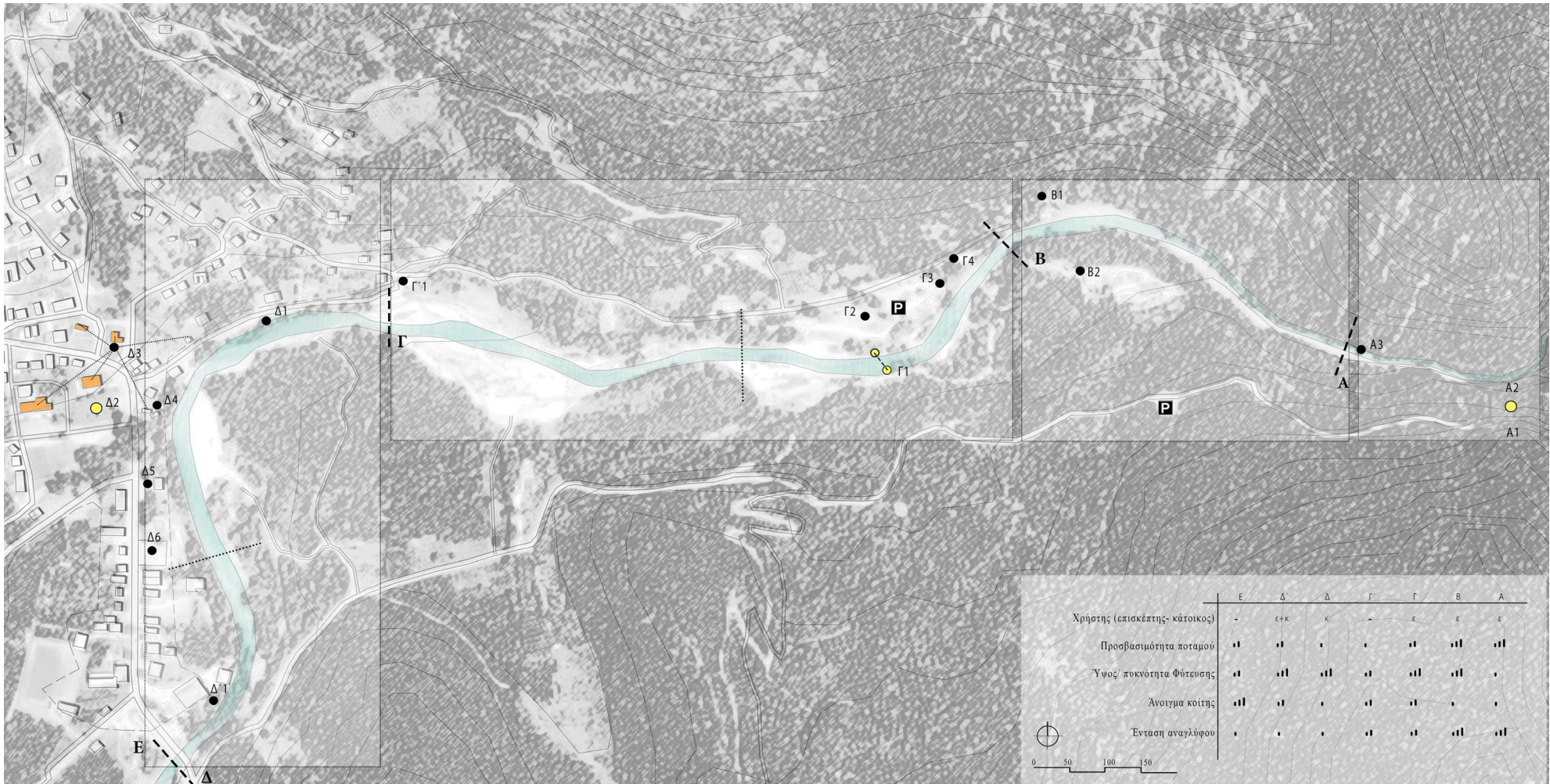

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

- κατοικία
- εμπόριο
- φιλοξενία
- εστίαση
- αποθήκη
- εκπαίδευση
- υπηρεσίες
- θρησκεία

Χρήσεις γης

Οι καταγραφές της παλαιότητας των κτηρίων ουσιαστικά επιβεβαιώνουν τους χάρτες ιστορικής εξέλιξης, καθώς οι οικίες πριν το 1950 συναντώνται κυρίως στο βόρειο ορεινό τμήμα του οικισμού, ενώ από το 50 και μετά ο οικισμός επεκτείνεται προς το νότο, τόσο στο αρχικό κέντρο, όσο και κατά μήκος του δρόμου Παραμυθιάς Πρέβεζας, όσο και του δρόμου προς Ποταμιά. Οι πιο σύγχρονες κατασκευές συνδέονται συνήθως με τουριστικές χρήσεις ή με ανακατασκευη κατοικιών εντός ιδιοκτησιών. Ως προς τις χρήσεις γης, τόσο στο ορεινό κομμάτι του οικισμού, όσο και στον δρόμο προς Ποταμιά συναντάται σχεδόν αποκλειστικά κατοικία. Οι εμπορικές χρήσεις εντοπίζονται στον άξονα του δρόμου Παραμυθιάς Πρέβεζας ενώ οι μονάδες εστίασης συγκεντρώνονται κυρίως στα νοτιοανατολικά πριν τη γέφυρα. Δομές φιλοξενίας συναντώνται κοντά στο κέντρο, με τάση επέκτασης προς τις πηγές. Παράλληλα, διαφαίνεται μια κεντρικότητα στον οικισμό που αφορά τις δημόσιες υπηρεσίες, με συγκέντρωση γύρω από το πρώτο κέντρο της εκπαίδευσης, των εκκλησιών, του αρχαιολογικού χώρου, του ΤΟΕΒ, της αστυνομίας και του αντλιοστασίου, αν και οι περισσότερες δεν λειτουργούν πλέον. Οι αποθήκες συναντώνται στο όριο του οικισμού προς την μεριά της Παραμυθιάς. Η συνήθης εικόνα που συναντά κανείς είναι μονόροφα και δύοροφα κτίσματα, τόσο με στέγη όσο και με δάμα, που στο ισόγειο λειτουργεί κάποιο κατάστημα και ο όροφος χρησιμοποιείται για κατοικία.

Υφιστάμενη κατάσταση παρόχθιου μετώπου

Ε. Πεδινό τμήμα

Ε1. Αρδύση και περιστασιακή απόθεση απορριμάτων

Δ. Τμήμα εντός οικισμού

- Δ1. Στενή λωρίδα φύτευσης μεταξύ δρόμου - ποταμού
- Δ2. Αρχαιολογικός χώρος
- Δ3. Δημόσια κτήρια (σχολείο, αστυνομία, εκκλησία, Τ.Ο.Ε.Β.)
- Δ4. Υποδομές Διαχείρισης Υδάτων
- Δ5. Περίπτερο Φορέα Διαχείρισης

Γ. Τμήμα δραστηριοτήτων επισκεπτών

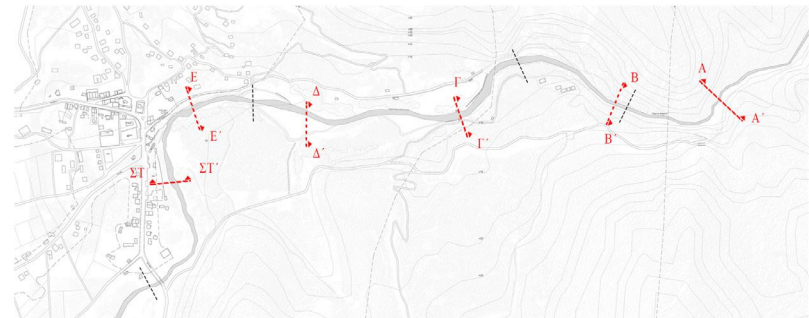
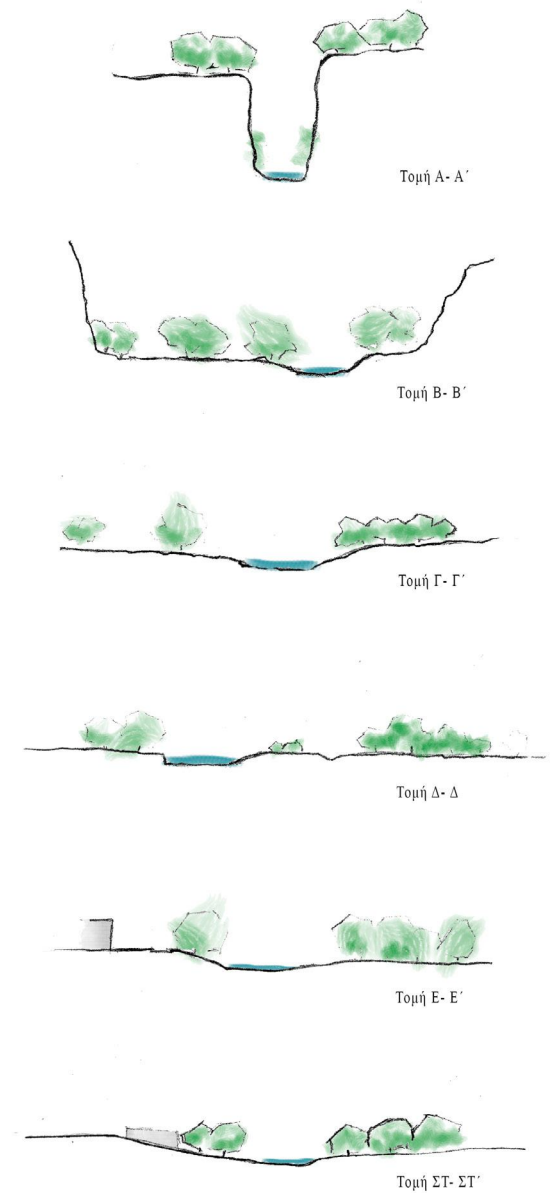
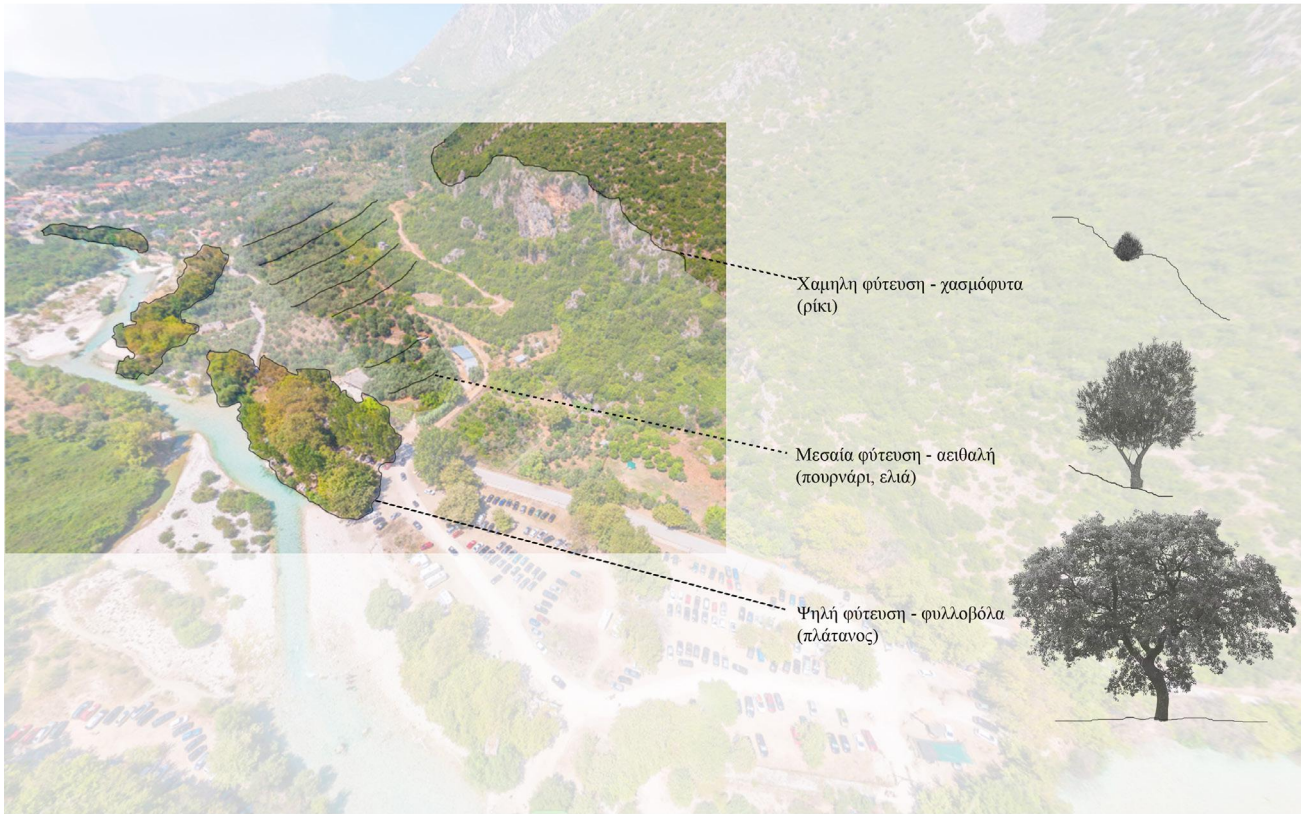
- Γ1. Βάθρα παλιού γεφυριού
- Γ2. Acheron fest
- Γ3. Rafting, ιππασία
- Γ4. Περίπτερο μικροεμπορίου, χώροι υγιεινής

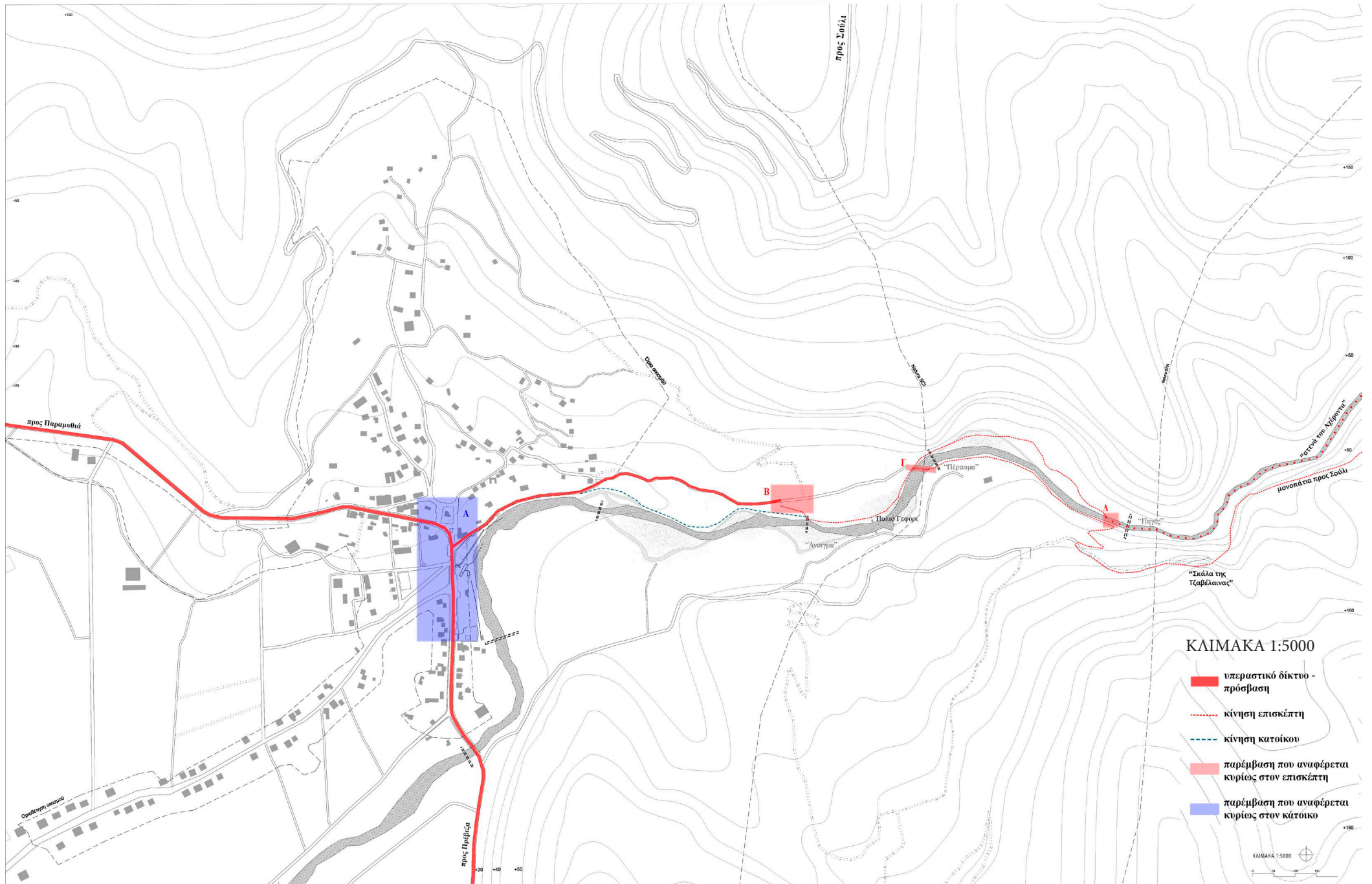
Β. Μεταβατικό τμήμα

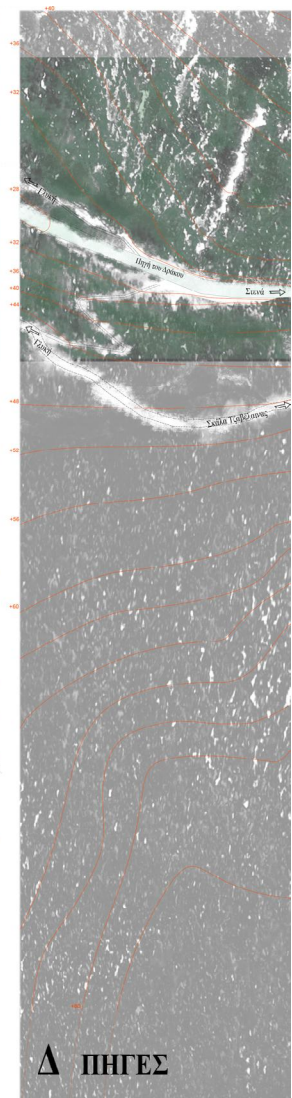
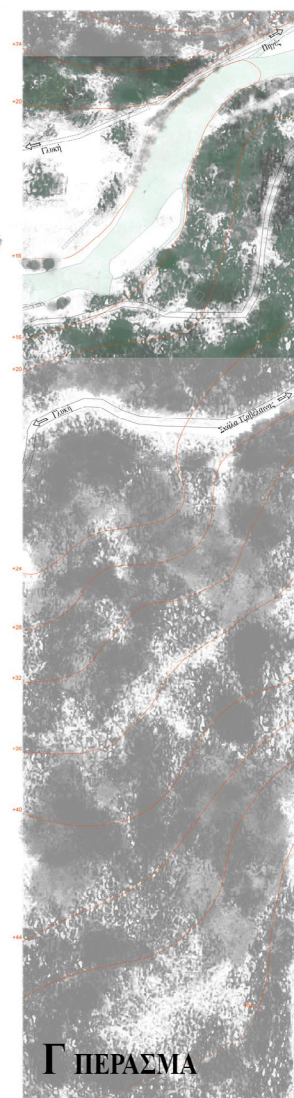
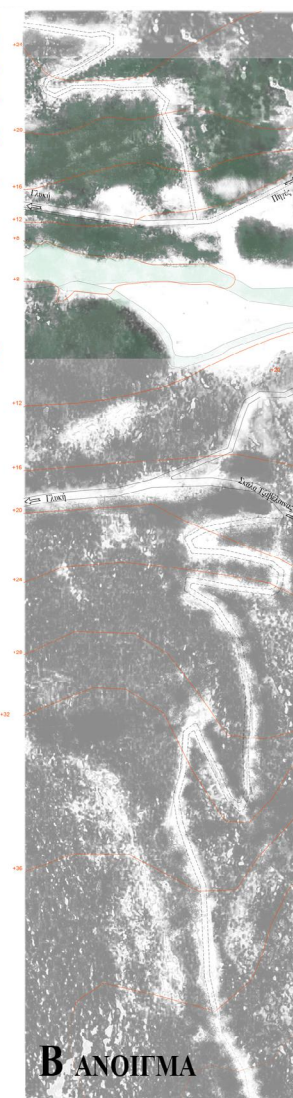
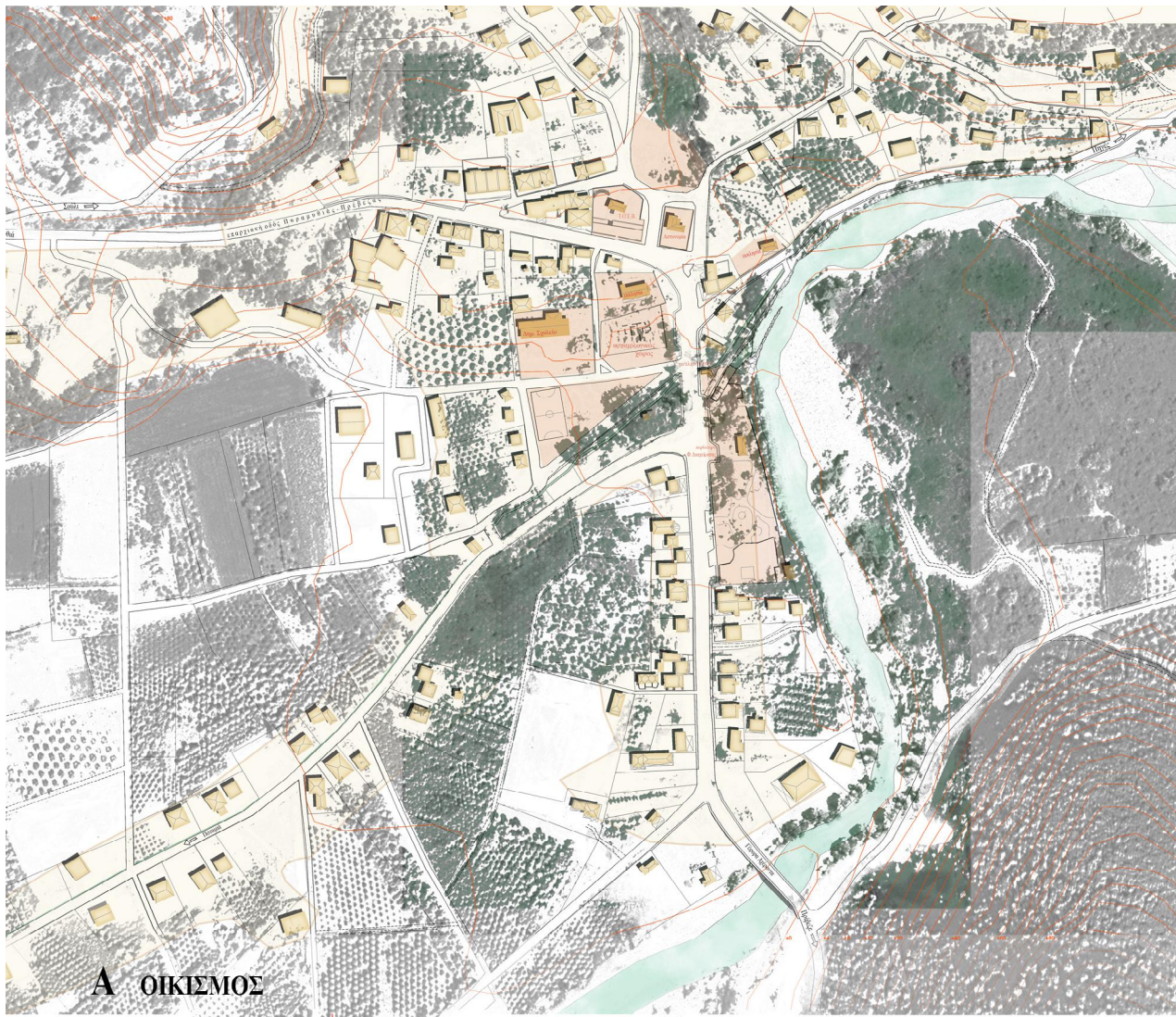
- Β1. Μονοπάτι προς είσοδο στο ποτάμι
- Β2. Ξενοδοχείο και εκμετάλλευση του τοπικού παρόχθιου μετώπου για νηαγαγία

Α. Στενά και πηγές Αζέρωντα

- Α1. Στοά
- Α2. Σκάλα Τζαβελιανας
- Α3. «Πηγή του Δράκου» /Αρχή πεζοπορίας εντός της κοίτης

A

1. Έλλειψη συνοχής, δυσκολία αναγνώρισης «κέντρου» οικισμού
2. Διασπορά των δημόσιων λειτουργιών
3. Παράταξη των χρήσεων στο άξονα του δρόμου Παραμυθιάς-Πρέβεζας
4. Απουσία Γ.Π.Σ και ανεπάρκεια δικτύων εξυπηρέτησης
5. Υποβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών και των οργανισμών-φορέων
7. Τάση ανισοβαρούς ανάπτυξης του τριτογενούς τομέα έναντι του πρωτογενούς
8. Ανεπαρκής σχέση ποταμού - οικισμού

B

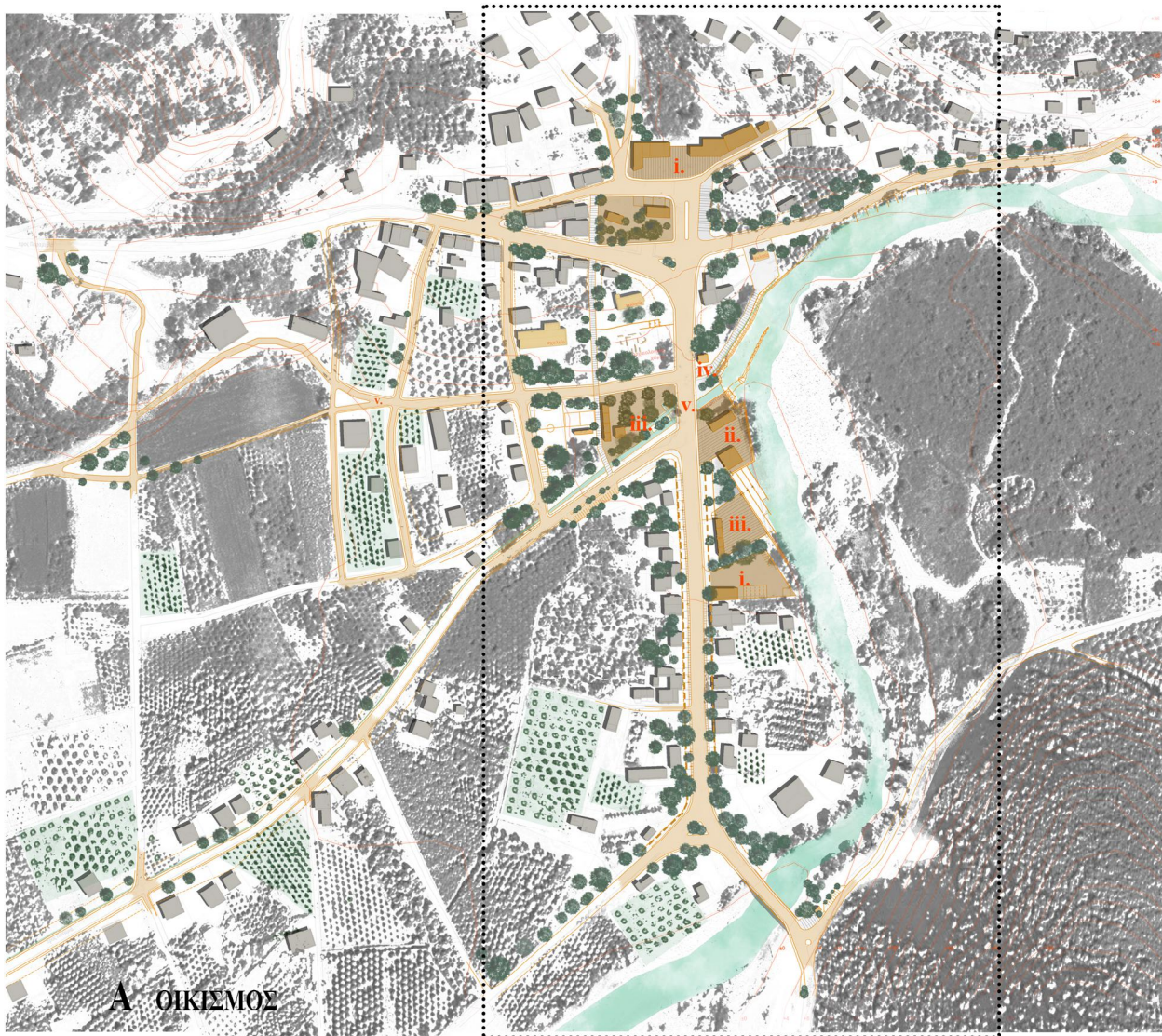
1. Ανεπαρκή οδικό δίκτυο, δίκτυο πεζών και ποδηλάτου
2. Μη άμεση σύνδεση με τον οικισμό
3. Ανοργάνωτη στάθμευση στις όχθες του ποταμού
4. Ελλιπής παροχή υπηρεσιών για επισκέπτες και εργαζομένους
5. Απουσία σήμανσης και πληροφόρησης
6. Παράνομες και ακατάλληλες εγκαταστάσεις ράφτινγκ
7. Εγκατάσταση κατασκηνωτών εντός της ζώνης Natura

Γ

1. Χαλαρή σύνδεση με τις ορειβατικές διαδρομές του Σουλίου
2. Αυθαίρετες κατασκευές και καταπάτηση της κοίτης του ποταμού λόγω αδυναμίας ελέγχου
3. Λυτοσχιδίες και επικίνδυνες κατασκευές διάσχισης του ποταμού.
4. Απουσία χώρων στάσης και υποβάθμιση των υπολειμμάτων του παλιού γεφυριού

Δ

1. Αδυναμία διάσχισης του ποταμού έως την απέναντι όχθη
2. Δυσκολία εισόδου και κίνησης εντός της κοίτης λόγω της αισθητής διαφοράς θερμοκρασίας (Πηγή του Δράκου)
3. Λιδιαμόρφωτος χώρος, απουσία χώρων στάσης, συνωστισμός στο σημείο εισόδου-εξόδου
4. Απουσία μέτρων προστασίας
5. Παραμέληση μονοπατιού προς Σκάλα Τζαβελανίας - απουσία σήμανσης

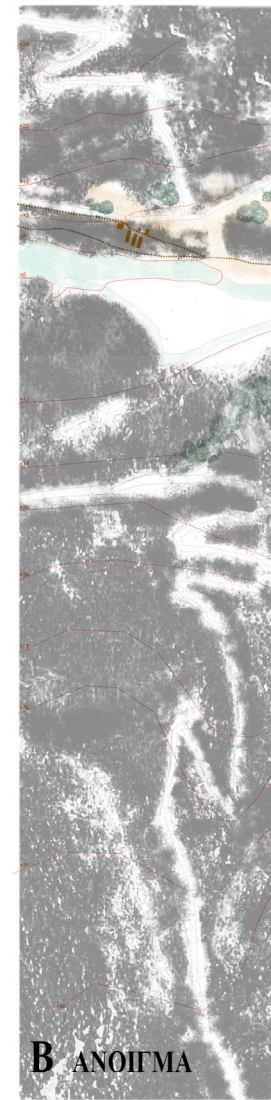

Α ΟΙΚΙΣΜΟΣ

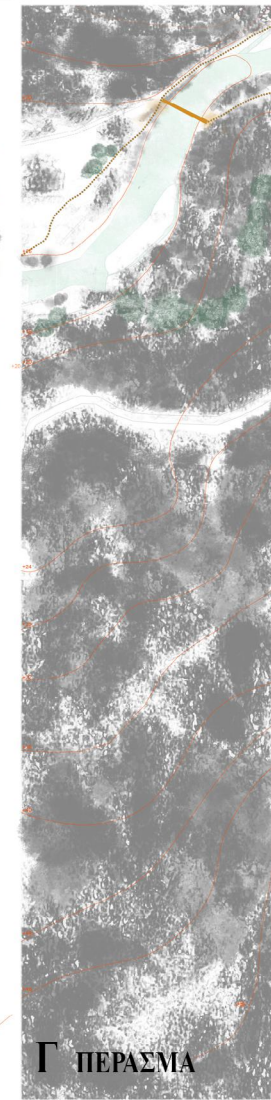
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:2000

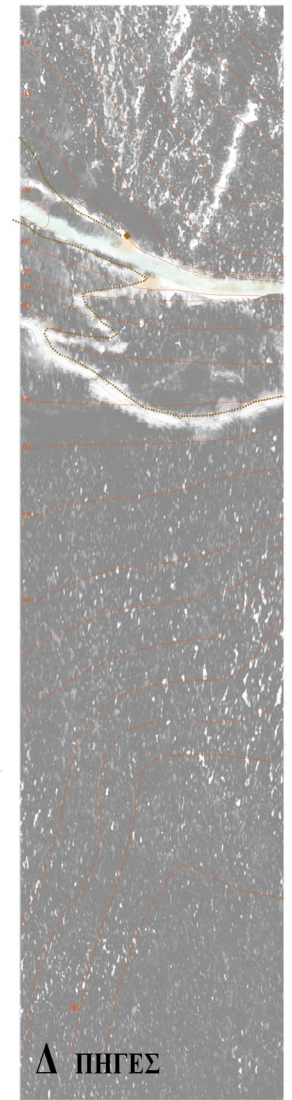
- i.** Διοίκηση και Υπηρεσίες
- ii.** Πολιτισμός
- iii.** Αναψυχή, Εστίαση, Ψυχαγωγία
- iv.** Διαχείριση υδάτων
- v.** Δίκτυα

Β ΑΝΟΙΓΜΑ

Γ ΠΕΡΑΣΜΑ

Δ ΠΗΓΕΣ

ΝΕΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

ΕΠΑΝΑΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΚΑΤΟΙΚΟΣ

ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ

ΧΡΗΣΕΙΣ

- i. Κέντρο εξυπηρέτησης πολιτών (ΚΕΠ) και ΚΑΠΗ Γλυκής (300 τ.μ.)
- ii. Γραφεία Αγροτικού συνεταιρισμού και Τ.Ο.Ε.Β Αχέροντα (300 τ.μ.)
- iv. Αγορά τοπικών προϊόντων (140 τ.μ.)
- viii. Παράρτημα Φορέα Διαχείρισης Αχέροντα - Καλαμά (160 τ.μ.)
- ix. Τοπικός Σταθμός Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (180 τ.μ.)

- vi. Κέντρο Ενημέρωσης Ιστορικότητας (130 τ.μ.)
- vii. Αναψυκτήρια - εστίαση και αναψυχή (150 τ.μ.)

Χώροι άθλησης
Χώρος στάθμευσης (25 θέσεων και λεωφορείου)

ΔΙΚΤΥΟ

Ποδηλατόδρομος
Υπαίθριοι χώροι προσπέλασης και στάσης

Μονοπάτια

ΧΡΗΣΕΙΣ

- iii. Γραφείο κοινότητας Γλυκής
 - v. Κελύφος αντλιοστασίου
- Πάρκο και αναψυχή

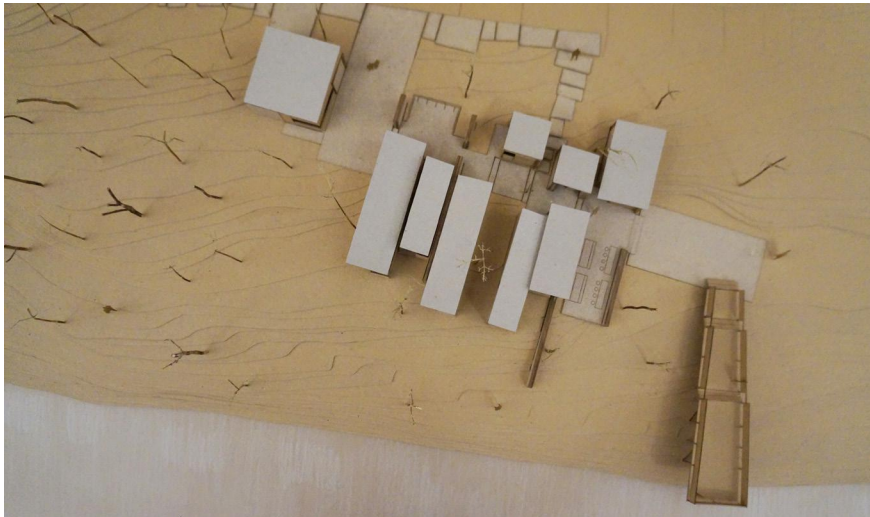
ΔΙΚΤΥΟ

Πεζόδρομοι
Οδικό δίκτυο
Δίκτυο δεξαμενών και καναλιών άρδευσης

Πεζόδρομοι

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:1000

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Β

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:500

Επισκέπτες οικογένειες- παρέες (2-5 μέλη)

Δραστηριότητες ράφτινγκ
κατασκήνωση
παραμονή στο χώρο
παροχή υπηρεσιών

**Ώρες υψηλής
επισκεψιμότητας** 9 π.μ. - 18:00 μ.μ. (θερινή περίοδος)

**Μ.Ο. ημερήσιων
επισκεπτών** 360 άτομα (θερινή περίοδος)

**Μ.Ο. παραμονής
στο χώρο:** 2.5 ώρες

ΝΕΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

ΧΡΗΣΕΙΣ Χώρος υποδοχής, παροχής πληροφοριών και υπηρεσιών ξενάγησης (25 τ.μ.)
Αποδυτήρια και φύλαξη (55 τ.μ.)
Αναψυκτήριο (20 τ.μ.)
Υπαίθριοι χώροι στάσης και συγκέντρωσης
Χώρος στάθμευσης (35 θέσεων)
Χώροι υγιεινής (15 τ.μ.)

ΔΙΚΤΥΟ

Μονοπάτια

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΜΟΣ

ΧΡΗΣΕΙΣ Χώρος κατασκήνωσης
Εγκαταστάσεις Ράφτινγκ (20 τ.μ.)

ΔΙΚΤΥΟ

Οδικό δίκτυο
Πεζόδρομοι

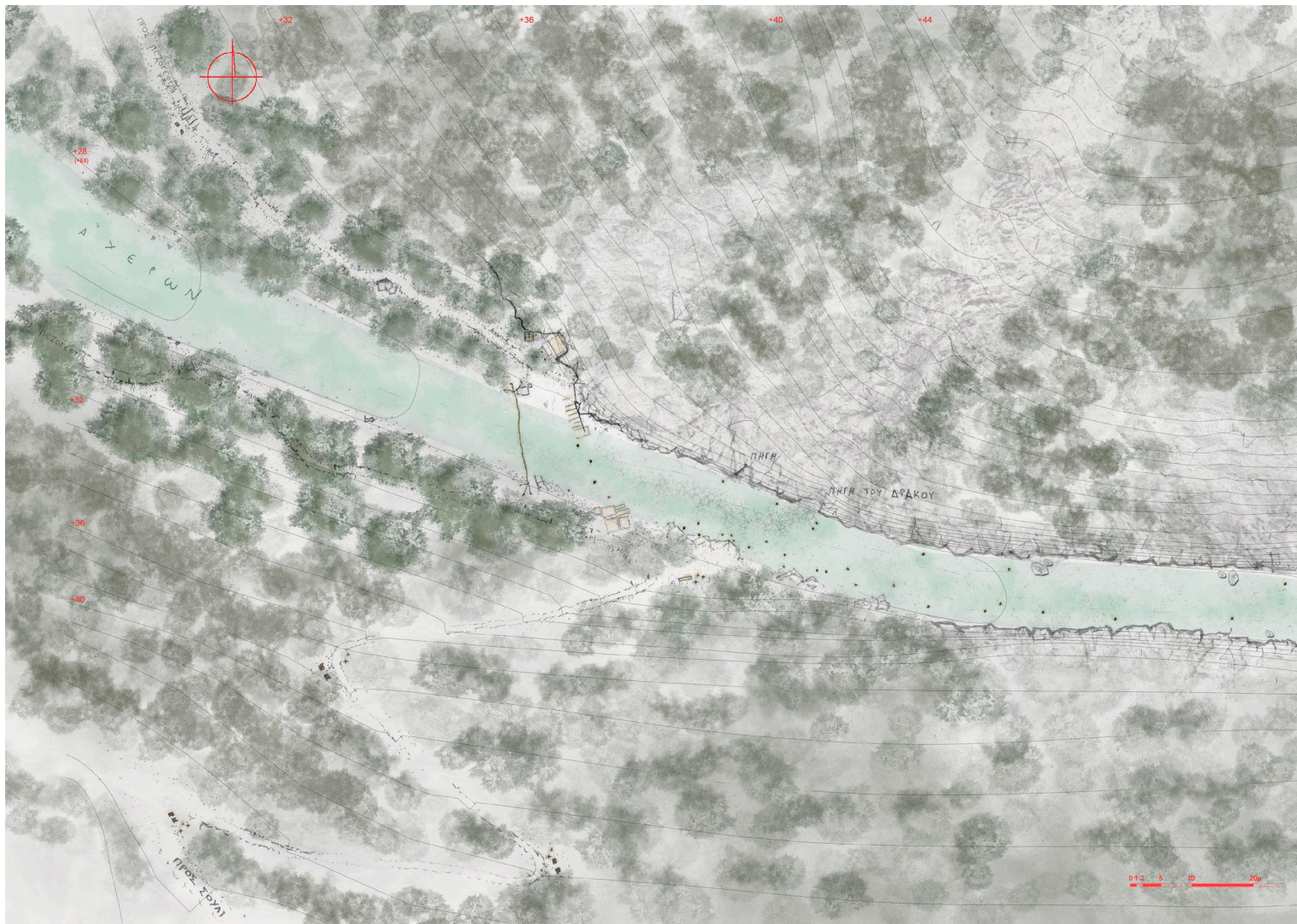
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Γ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:500

Επισκέπτες	οικογένειες- παρέες (2-5 μέλη)
Δραστηριότητες	διάσχιση ποταμού παραμονή και περιήγηση στο χώρο σύνδεση με ορεινά μονοπάτια
Ώρες υψηλής επισκεψιμότητας	9 π.μ. - 19:00 μ.μ. (θερινή περίοδος)
Μ.Ο. ημερήσιων επισκεπτών	360 άτομα (θερινή περίοδος)
Μ.Ο. παραμονής στο χώρο:	2.5 ώρες

ΝΕΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ	ΧΡΗΣΕΙΣ	Χώρος πρώτων βοηθειών (15 τ.μ.)	Σήμανση	Κρήνη
	ΔΙΚΤΥΟ	Γέφυρα	Μονοπάτια	
ΕΠΑΝΑΣΧΕΛΙΣΜΟΣ	ΧΡΗΣΕΙΣ	Χώροι στάσης		
	ΔΙΚΤΥΟ	Μονοπάτια		

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Δ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:500

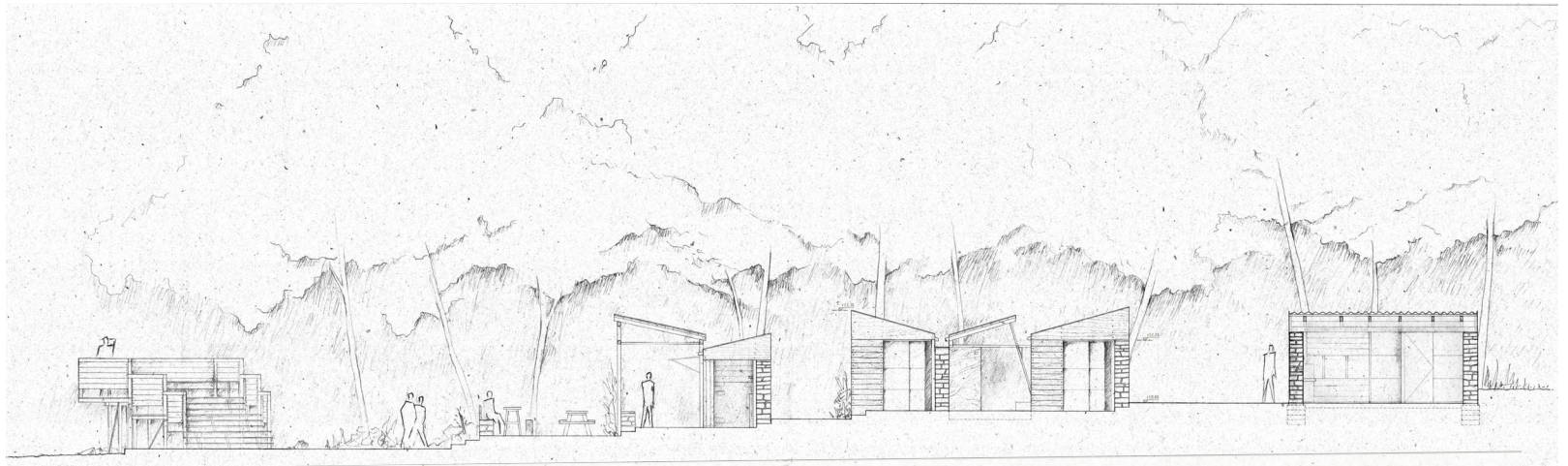
Επισκέπτες	οικογένειες- παρέες (2-5 μέλη)
Δραστηριότητες	πεζοπορία εντός Στενών Αχέροντα μονοπάτια προς Σούλι
Ώρες υψηλής επισκεψιμότητας	9 π.μ. - 19:00 μ.μ. (θερινή περίοδος)
Μ.Ο. ημερήσιων επισκεπτών	360 άτομα (θερινή περίοδος)
Μ.Ο. παραμονής στο χώρο:	2.5 ώρες

ΝΕΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ	ΧΡΗΣΕΙΣ	Χώρος στάσης	Σήμανση
		Δίκτυ ασφαλείας	
		Χώροι υγιεινής και βιολ. καθαρισμού (10 τ.μ.)	
ΕΠΑΝΑΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	ΔΙΚΤΥΟ	Διευκόλυνση εισόδου και εξόδου από το ποτάμι	
	ΧΡΗΣΕΙΣ	Χώροι στάσης	
	ΔΙΚΤΥΟ	Μονοπάτια	

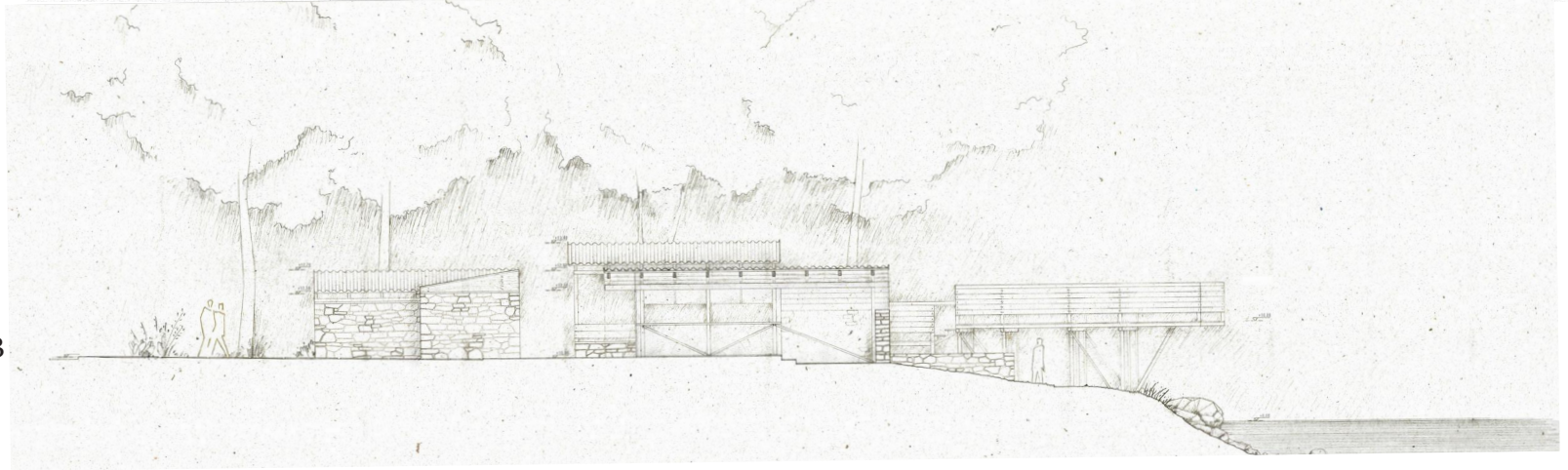

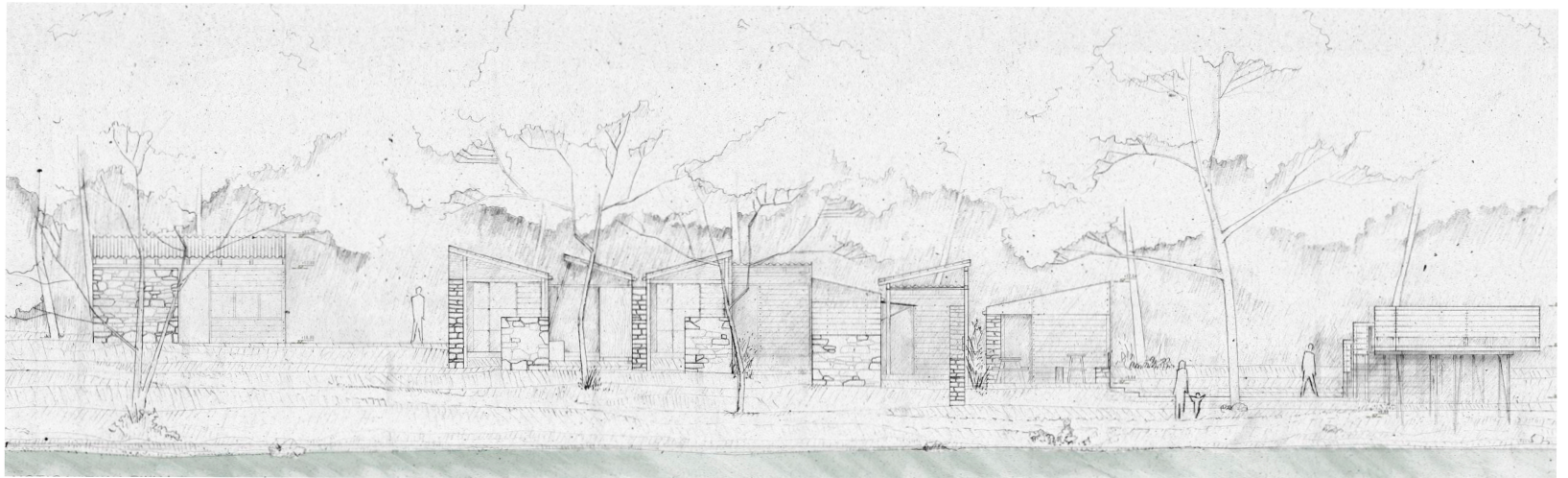
ΟΨΟΤΟΜΗ Α-Α

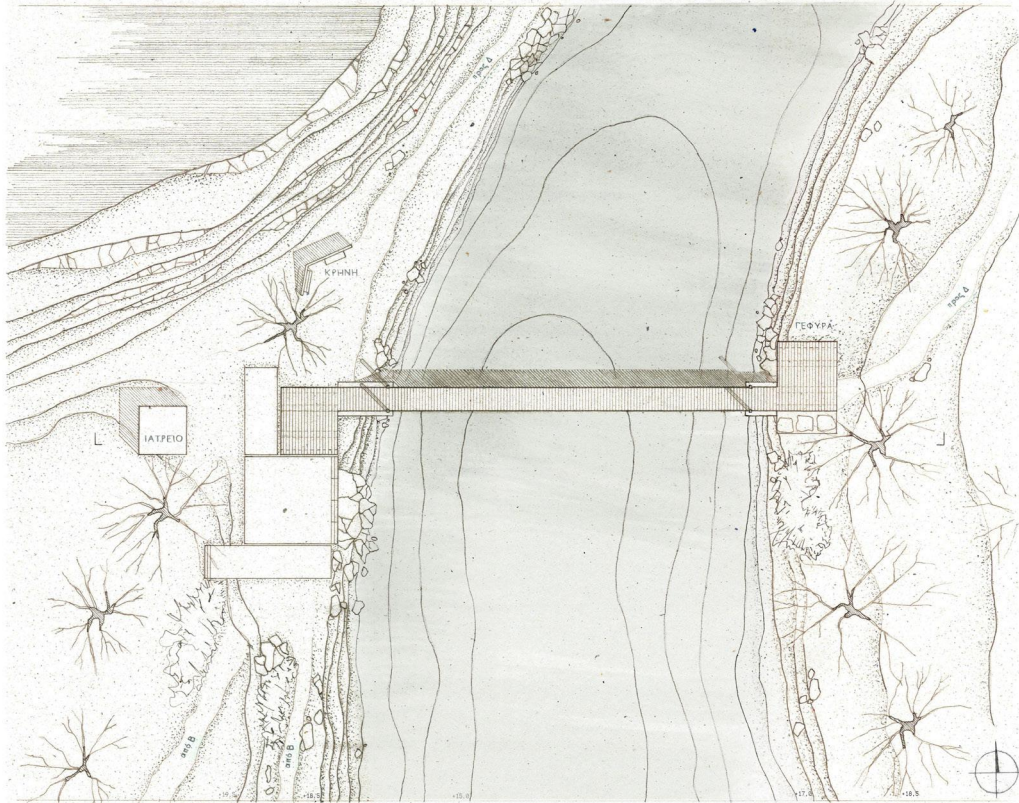

ΟΨΟΤΟΜΗ Β-Β

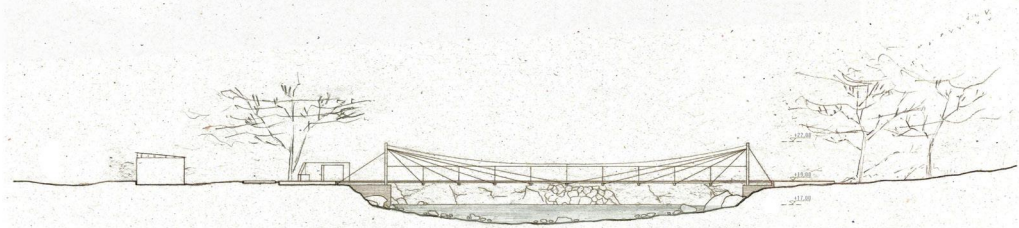

ΟΨΟΤΟΜΗ Γ-Γ

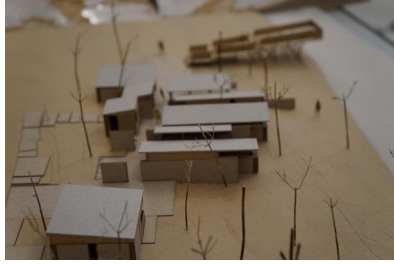
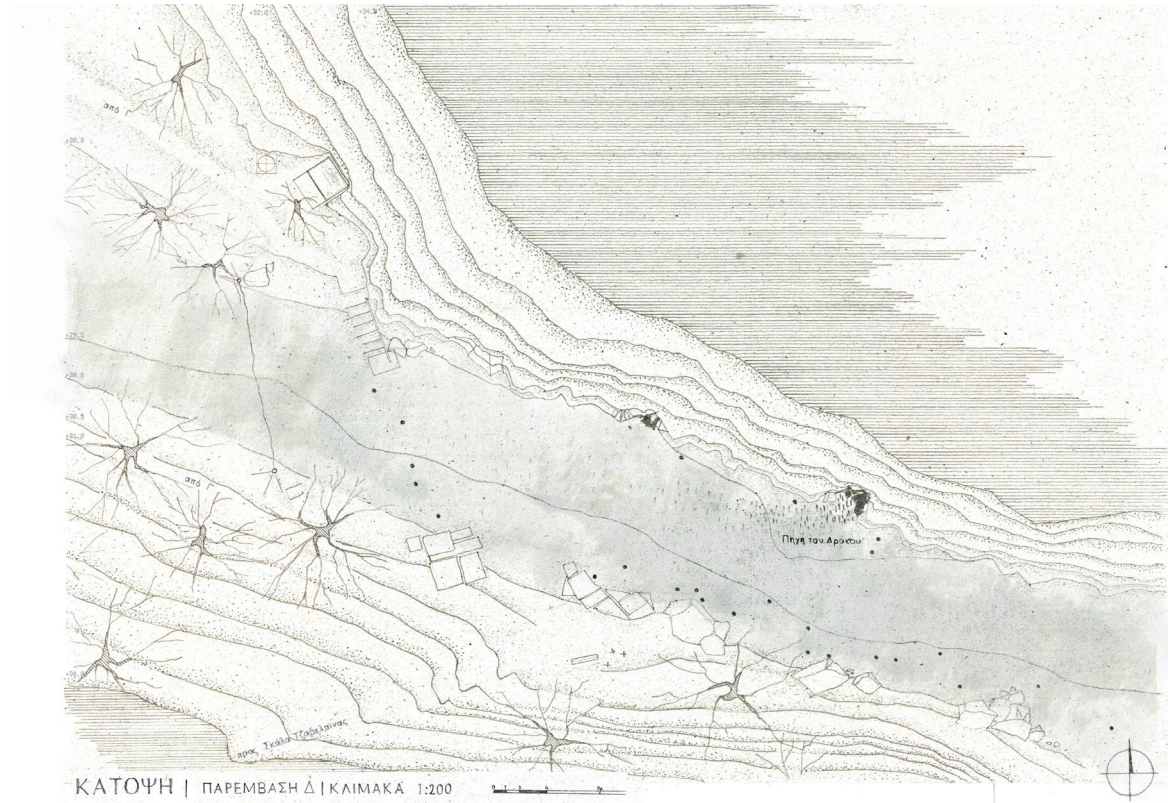

ΚΑΤΟΨΗ | ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Γ΄ ΚΛΙΜΑΚΑ 1:200

ΤΟΜΗ | ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Γ΄ ΚΛΙΜΑΚΑ 1:200

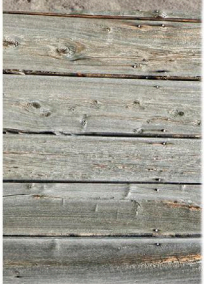

Κυματιστός τιτανιούχος
ψευδάργυρος (τσίγκος)

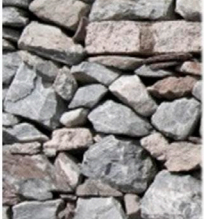
μαδέρια

σανίδες

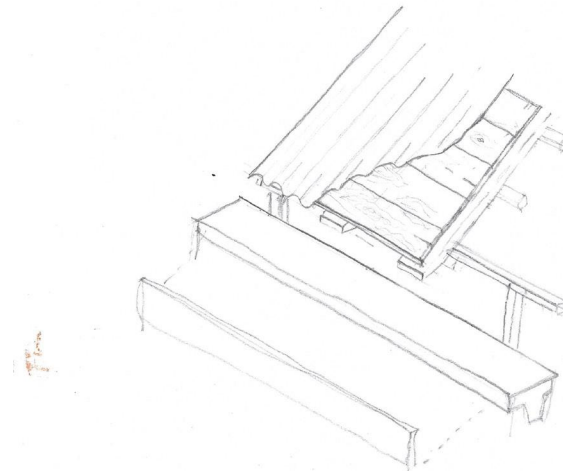
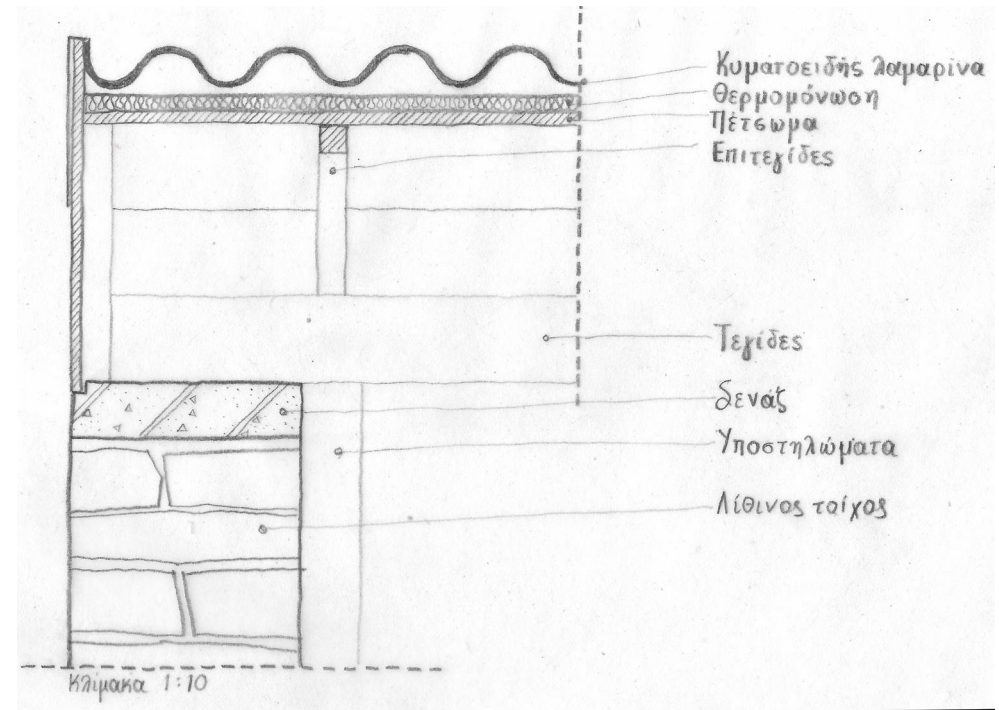

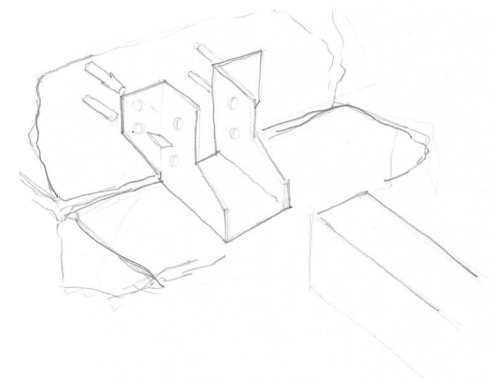
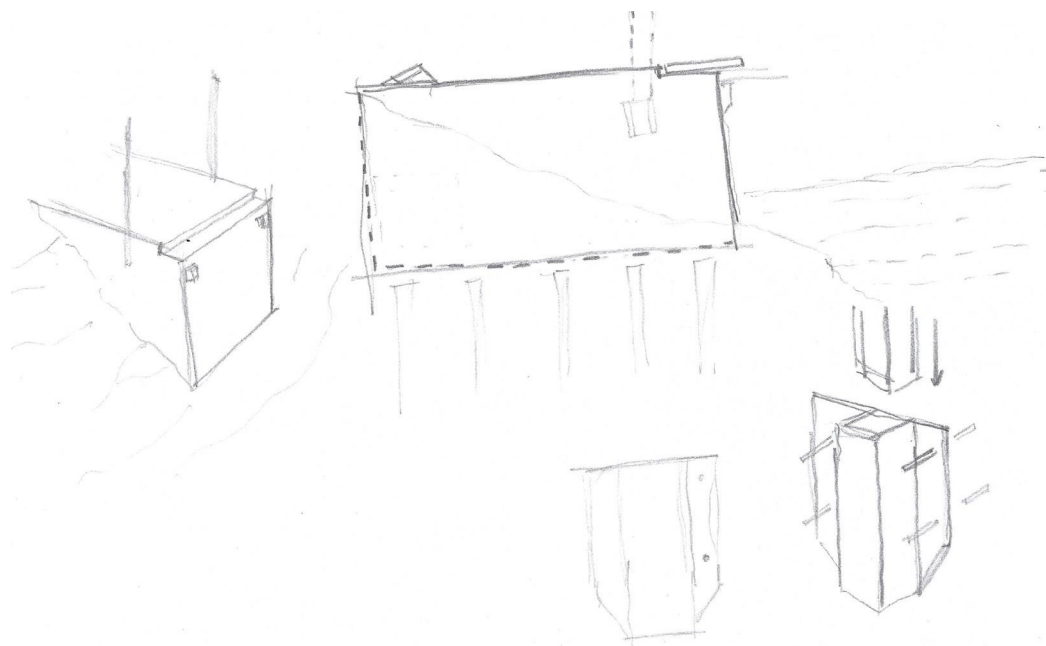
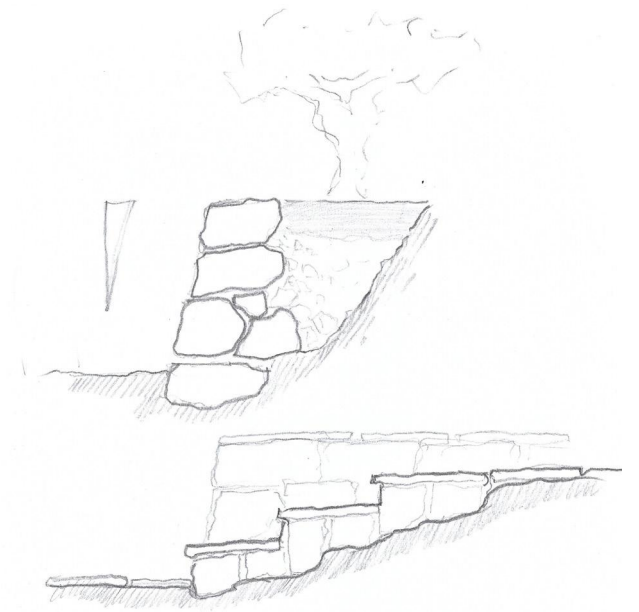
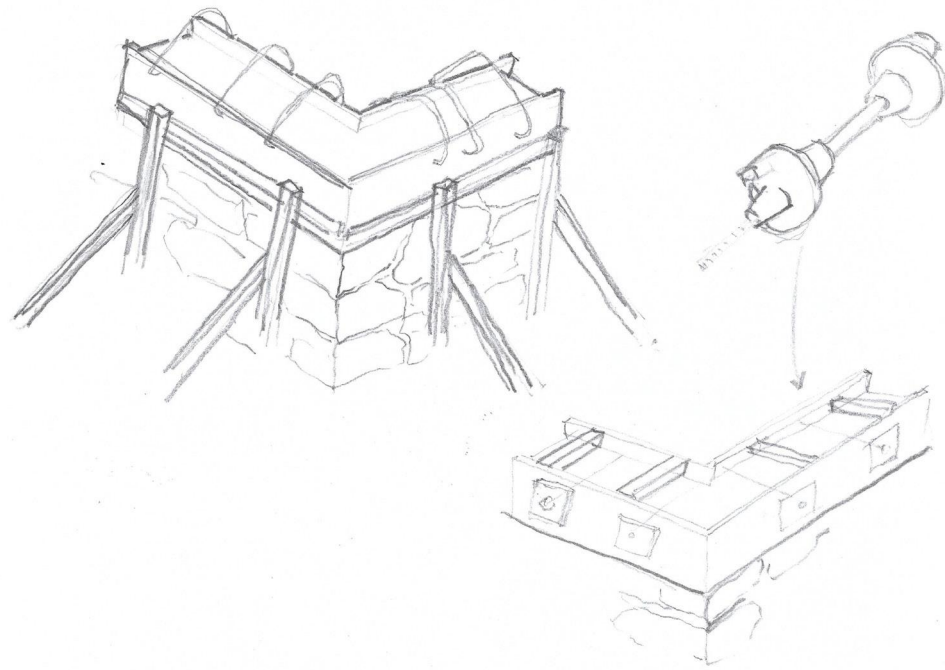
κόντρα πλακέ θαλάσσης

λίθινος τοίχος

Επιλογή υλικών και οικοδομικές λεπτομέρειες

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αλεξίου, Ευτ. (2012). Προστατευόμενες Περιοχές και Ανθωπογενείς Επεμβάσεις στην Περιφέρεια Ηπείρου. Πτυχιακή Εργασία, ΤΕΙ Καβάλας, Τμήμα Τεχνολογίας Πετρελαίου και Φυσικού Αερίου

Ιωάννου, Αικ. (2015). Εξέλιξη του Ιδιοκτησιακού Καθεστώτος στη Θεσπρωτία, η περίπτωση του Δήμου Σουλίου. Μεταπτυχιακή Εργασία, Α.Π.Θ. Τμήμα Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών

Καλιαμπάκος, Δ., Δαμίγος, Δ., Σαγιάς, Ι., Γιαννακοπούλου, Στ., Κατσουλάκος, Ν., Δούλος, Η. και Παναγιωτόπουλος, Γ. (2015). Η συμβολή του Ε.Μ.Π. στην Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη του Δήμου Σουλίου. Παραμυθιά: Ε.Μ.Π. Μετσόβιο Κέντρο Διεπιστημονικής Έρευνας

Κατσίκης, Α. (2010). Το υδροτοπικό σύστημα του Αχέροντα. Ζωσιμάδες, (32), σελ. 10 – 28

Μέντζος, Α. (2015). Η κατοίκηση στα παράλια της επαρχίας Παλαιάς Πιπείρου από την Ύστερη Αρχαιότητα έως την αρχή της Μέσης Βυζαντινής Περιόδου. Θεσσαλονίκη: Α.Π.Θ Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

Μουσελίμης, Σ. (1980). Αρχαιότητες της Θεσπρωτίας. Ιωάννινα

Μουσελίμης, Σ. (1987). Ο αρχαίος Άδης και το Νεκρομαντείο της Εφύρας. Ιωάννινα

Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Πρέβεζας, (2008). Οδηγός Μονοπατιών και Διαδρομών Περιοχής Αχέροντα. Πρέβεζα

Oialla, P. (2003). Μυθολογικός Άτλας της Ελλάδας. Αθήνα: Road

Παρόλας, Ι. (2011). Γη Θεσπρωτών. Αθήνα: Τεσσερα Πι

βίντεο παρουσίασης:

Τσάτσος, Α. (2016). Πτήση με Drone στον Αχέροντα. [video]. Διαθέσιμο σε: <https://www.youtube.com/watch?v=E0srbVSH6nc> [επισκ. 19 Ιαν.2017]

Χρήσιμοι σύνδεσμοι:

<https://en.wikipedia.org/>

<http://www.paramythia-online.gr>

<http://www.kalamas-acherontas.gr/>

<http://www.thesprotia3d.gr/>

<https://www.google.gr/maps>

<http://maps.stamen.com>

<https://www.opencyclemap.org/>

<http://www.helppost.gr/maps/ypsometro-elevation.html>

Ευχαριστούμε θερμά την υπεύθυνη καθηγήτρια και τον σύμβουλο καθηγητή για την καθοδήγηση τους, τις οικογένειες μας για τη στήριξη τους, καθώς και τους φίλους μας Βρανά Κυριακή, Γκικόκας Πάνος, Καμαρινοπούλου Πηγή, Κουτσιαύτης Γιώργος, Λώλου Εύα, Μπλέτσα Αριστέα, Πάστρα Ελεάνα, Πολύζος Βασίλης, Σιγάλας Φοίβος που μας βοήθησαν στην ολοκλήρωση της εργασίας μας.

